

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΕ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1948

ΑΡΙΘ. 45—46

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γεωργίου Π. Οικονόμου Πρυτάνεως του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ σημασία τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940· λόγος ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἐπετείῳ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 28 Ὀκτ. 1948 (τέλος).—† **Ἐπισκόπου Ταλαντίου Βασιλείου** Ἀρχιερατικά καὶ ἱερατικά δικαιώματα κατὰ τὸ ἔτος 1834.—**Π. Ν. Τρεμπέλα** Καθηγητ. τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ ρωμαιοκαθολικὴ λειτουργικὴ κίνησις.—**Πρεσβυτέρου Ἰωάννου Σπ. Ράμφου** Ὁ ἅγιος Σάββας ὁ Ἅγιασμένος.—**Γ. Παπαγεωργίου Ἐράλδου** Ὁ ἅγιος Οἰκουμένιος πολιοῦχος Τρίκκης.— Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ τῶν χιλιαστῶν.— Νέα βοήθεια τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.— Διὰ γ γ ε λ μ α τοῦ ἐν Amsterdam Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.—† **Ἀρχιεπισκόπου Ὑόρκης Δεὸς Garbett** Ὁ χριστιανικὸς κομμουνισμὸς καὶ ὁ μαρξικὸς (ἐκ τῶν «Times»).— **Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν**: † **Μητροπολίτου Ἐδέσσης - Πέλλης Παντελεήμονος** Ἀπόφασις τοῦ Συνεδρίου Lambeth περὶ τῶν Ὀρθόδοξων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.—† **Μητροπολίτου Κορυνητῶν Ἐδολοῦ** Παρὶ τῆς ἁγίας Ζώνης.— **Παρατηρήσεων Στέλλης**: Γέννημα Πόνου.— Ἡ ἑλληνικὴ εὐσέβεια.— Ἡ ὀριστικὴ στροφή.— **Χρονικά**.

.....
Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ 28^{ΗΣ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940
ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Β'

Κατὰ τὴν μακρὰν καὶ στυγνὴν δουλείαν τοῦ γένους οὐδέποτε ἐπέλιπεν αὐτὸ ἡ ἀκλόνητος θρησκευτικὴ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ἀγία ἐκείνη στιγμή τῆς μεγάλης ἀποφάσεως πρὸς ἀνάληψιν τοῦ ἀγῶνος πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ, τὸ κήρυγμα τῆς ἐπαναστάσεως καθαγιαίνει ἡ θρησκεία διὰ τῆς σεπτῆς μορφῆς τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ». Ἐκτοτε ὁ πολύμοχος ἀγὼν διεξάγεται ἐν ἱερᾷ ἐνώσει ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ «γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἀγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν».

Κατὰ τὸν ἱερὸν τοῦτον ἀγῶνα προκύπτει ζωηρότερον καὶ ῥιζοβολεῖ ἔκτοτε ἀδιάσπαστος ἡ ἔνωσις τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, ἡ ὁποία εἶχε τραφῆ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς βυζαντινῆς

παραδόσεως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναπτρωθείσης ἀρχαίας Ἑλληνικῆς παιδείας, ἡ ὁποία διεμόρφωσεν Ἑλληνικὴν τὴν χριστιανικὴν Ὀρθόδοξίαν καὶ προσέδωκεν εἰς αὐτὴν μόνιμον σφραγίδα. Τὴν αὐτὴν σφραγίδα διετήρησαν ἀρραγῆ καὶ οἱ νεώτεροι ἐθνικοὶ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων.

Ἄρκει νὰ ἀναμνήσω τοὺς ἥρωας τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, οἱ ὁποῖοι ἔβλεπον τὴν Ὑπέρμαχον Στρατηγὸν ὀδηγοῦσαν αὐτοὺς εἰς τὰς νίκας κατὰ τῶν σπιλωσάντων τὴν ἐν Τήνῳ πολιῦμνητον αὐτῆς πανήγυριν. Καὶ ἐφήρμοσαν τὸ Αἰσχύλειον «δεινὸς ὃς θεοὺς σέβει» καὶ ἐμεγαλοῦργησαν. Καὶ ἀκόμη προσφάτως εἰς τὸν Γράμμον ἡ θεὰ πίστις ἐμπνέει τοὺς κατὰ τῶν ἀθῶν ἀγωνιστάς, ἡ δὲ ἐπίθεσις ἡ ἀκάθεκτος καὶ νικηφόρος τῆς 15ης Αὐγούστου φέρει τοὺς θεοσεβεῖς ἠγήτορας καὶ στρατιώτας, ἅπαντας μαχομένους εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, εἰς τὴν θεμελίωσιν ναοῦ εἰς τὴν Ὑπέρμαχον Στρατηγὸν ἐπὶ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τοῦ Γράμμου, ὡς σύμβολον τῆς πίστεως καὶ τῆς φιλοπατρίας τῶν Ἑλλήνων, ἀναλλοιώτων ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου μέχρι σήμερον.

Ὁ Ὀμηρὸς διεκήρυξεν ὅτι «εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης».

Ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε, πιστὸς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παράδοσιν, «καὶ μείζον ὄστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φρονεῖ, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω».

Ὁ δαιμόνιος Πλάτων ἐκορύφωσέ τὸ διδασκαλὸν διὰ τῆς θαυμασίας ἐκείνης ῥήσεως, τὴν ὁποίαν ἐξήγγειλε διὰ τοῦ ἀρμοδιωτάτου στόματος τοῦ Σωκράτους ὅτι «Μητρὸς καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβασθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπεκτείνεσθαι καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πειθεῖν ἢ ποιεῖν ἄ ἄν κελυθῆ, καὶ πάσχειν, ἔάν τι προστάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἔάν τε τύπτῃσθαι ἔάν τε δεῖσθαι, ἔάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανοῦμενον, ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχ ὑπεικτέον, οὐδὲ ἀναχωρητέον, οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον

ἀ ἄν κελεύη ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἡ πείθειν αὐτήν ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε βιάζεσθαι δ' οὐχ ὄσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἦττον τὴν πατρίδα» (Πλάτωνος Κριτῶν σ. 51u—c παράγρ. 12).

Ἀληθές εὐαγγέλιον τῆς φιλοπατρίας, ὀφειλόμενον εἰς τὴν ὑψιπετεστάτην φιλοσοφικὴν διάνοιαν τῆς ἀρχαιότητος, κυρωθὲν δὲ δι' αὐτῆς τῆς ζωῆς τοῦ πιστεύσαντος εἰς τὰς ὑψηλὰς ταύτας περὶ πατρίδος ἐννοίας Σωκράτους, προτιμήσαντος νὰ ὑποστῇ τὴν εἰς θάνατον καταδικην παρὰ νὰ ἀποδράσῃ ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ νὰ σωθῇ ἀπειθῶν εἰς τοὺς νόμους.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Περικλῆς ἐν τῷ ἐπιταφίῳ λόγῳ (Θουκ. 11, 42) προτάσσει τὴν κατὰ τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαθίαν «Καὶ γὰρ τοῖς τὰλλα χείροσι» λέγει «δίκαιον τὴν εἰς τοὺς πολέμους ἀνδραγαθίαν προτιθεσθαι».

Περὶφημον δὲ εἶναι καὶ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο ἐν τῷ ἐπιταφίῳ ἀπόφθεγμα τοῦ μεγάλου ἀνδρός (Θουκ. 11, 43, 3), ὅτε παροτρύνων πρὸς μίμησιν τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων συμβουλεύει νὰ ἀντεπεξέρχωνται ἀφόβως κατὰ τῶν πολεμικῶν κινδύνων οἱ ἐπιζῶντες, ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι εὐδαιμονία εἶναι ἡ ἐλευθερία, ἐλευθερία δὲ ἡ εὐψυχία.

«Ὅθις νῦν ὑμεῖς ζηλώσαντες καὶ τὸ εὐδαιμον τὸ ἐλεύθερον, τὸ δ' ἐλεύθερον τὸ εὐψυχον κρῖναντες μὴ περιορᾶσθε τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους».

Ὑπὸ τοιούτων ὑψηλῶν ἰδεῶν ἐνεπνέοντο πάντοτε οἱ Ἕλληνας εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἐλευθερίας καὶ διὰ τοῦτο ἐμεγαλουργήσαν, ἀπέβησαν δὲ ὑπόδειγμα φαινόν διὰ πάντα φιλελεύθερον λαόν, ἄξιον τοῦ ὀνόματος.

Ὅτι δὲ καὶ ἐν τούτῳ ὑπάρχει συνέχεια τοῦ γένους δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἐξάρω πρὸς γνώστας τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καὶ αὐτόπτας μάρτυρας τῆς συγχρόνου ἀνδραγαθίας.

Δὲν φαίνεται δὲ κατὰ πάντα εὔστοχος ἡ παρὰτήρησις τοῦ Goethe ὅτι «οἱ Ἕλληνας ἦσαν φίλοι τῆς ἐλευθερίας. Ναί! ἀλλ' ἕκαστος μόνον τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐλευθερίας. Διὰ τοῦτο εἰς ἕκαστον Ἕλληνα ἐνεφώλευεν ὁ Τύραννος—δικτάτωρ, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἔλειπεν ἡ εὐκαιρία μόνον, ὅπως ἐκδηλωθῇ».

Ὁ Ἕλληνας, ὦν εὐαίσθητος εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν, δὲν ἀνέχεται τὴν κατάχρησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν μετὰπτωσιν αὐτῆς εἰς ἀκολασίαν, τοῦτο δὲ ἐπικουρούσης καὶ τῆς ὀρμητικότητος τῆς φυλῆς ἴσως ὀδηγεῖ αὐτὸν ἐνίοτε εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας ὡς εἰς φάρμακον πρόσκαιρον πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὴν ὀρθὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀπαραίτητον εἰς πάντα ὄντως πεπολιτισμένον λαόν. Ἀλλ' αἱ ἀκρότητες δὲν εἶναι ποτὲ ἐνδεδειγμένοι τρόποι διορθώσεω.

Μεγάλη χαρακτηριστικὴ τῶν Ἑλλήνων ἀρετὴ ὑπῆρξεν ἡ *φιλοτιμία*, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν τιμὴν

καὶ τὸν ἔπαινον διὰ τὰς ἀγαθὰς πράξεις. Αὐτὸ τὸ γνωστὸν σήμερον Ἑλληνικὸν *φιλότιμον* ἔχει παλαιότεράς τὰς ρίζας καὶ ἦτο πάντοτε ἡ πηγὴ ἢ τὸ στήριγμα τῆς ἀνδραγαθίας καὶ τῆς εὐψυχίας καὶ εἰς τοὺς πολιτικοὺς καὶ εἰς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας.

Τὸ γὰρ *φιλότιμον ἀγῶρων μόνον καὶ οὐκ ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὡσπερ τινὲς φασιν, τέρεται, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι* (Περικλῆς παρὰ Θουκυδίδη II, 54).

Ἄλλ' ἡ ἐπιδίωξις τῆς τιμῆς εἶναι συνδεδεμένη μετὰ μόχθων καὶ κόπων, τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν, ἐὰν θέλωμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν τιμὴν. «Καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς διώκειν» εἶναι καὶ πάλιν σοφοὶ λόγοι τοῦ Περικλέους (Θουκυδ. II, 63, 1).

Ὁ Ξενοφῶν (Ἄπομνημ. 3, 3, 13) θεωρεῖ τὴν *φιλοτιμίαν* ὡς τὴν κατ' ἐξοχὴν ἀρετὴν τῶν Ἀθηναίων, ἡ ὁποία παρορμᾷ πρὸς τὰς ὠραίας καὶ τιμητικὰς πράξεις. «Ἄλλὰ μὴν οὔτε εὐφρονία τοσοῦτον διαφέρουσιν Ἀθηναῖοι τῶν ἄλλων οὔτε σωμάτων μεγέθει καὶ ἰσχύϊ, ὅσον *φιλοτιμία*, ἥπερ μάλιστα παροξύνει πρὸς τὰ καλὰ καὶ ἐντιμα». Καὶ περαιτέρω (3, 5, 3) ἐπαναλαμβάνει: «Ἄλλὰ μὴν *φιλοτιμία* τοῖ γε καὶ *φιλοφρονέστατοι πάντων εἰσὶν Ἀθηναῖοι, ὅπερ οὐκ ἦμισα παροξύνει κινδυνεύειν ὑπὲρ εὐδοξίας τε καὶ πατρίδος*». Περαιτέρω δὲ παρατηρεῖ ὁ Ξενοφῶν ὅτι καὶ οἱ ἐπιμελούμενοι τοῦ ἵππικοῦ ἀποβλέπουσιν, ὅπως διαφέρωσι κατὰ τε τὰ ἄλλα καὶ κατὰ τὸ προθύμως κινδυνεύειν πρὸς τοὺς πολεμικοὺς, ἐὰν νομίσωσιν ὅτι «*ταῦτα ποιοῦντες ἐπαινῶν καὶ τιμῆς τεύξεσθαι*». Ὅστε τὸ εὐγενὲς κίνητρον εἶναι ὁ ἔπαινος καὶ ἡ τιμὴ.

Ὁ δὲ Πλάτων (Πολιτεία 8, 8 σελ. 553 b c) τὴν *φιλοτιμίαν* καὶ τὸ *θυμοειδὲς τοποθετεῖ εἰς τὸν θρόνον τὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἐκάστον ἀνθρώπου* εὐρισκόμενον καὶ διδάσκει (555 b c) πῶς ὁ φειδωλὸς καθίσταται ἀνταγωνιστὴς ἢ *υἱὸς νίκης ἢ ἄλλης φιλοτιμίας τῶν καλῶν* καὶ καταπίπτει εἰς τὸν χρηματισμὸν, ἐὰν ἀποφεύγῃ νὰ ἀναλίσκῃ χρήματα *εὐδοξίας ἕνεκα καὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνων* καὶ διαστάξῃ νὰ διεγείρῃ τὰς ἀναλωτικὰς ἐπιθυμίας καὶ νὰ συμπροσκαλῇ ταύτας εἰς συμμαχίαν καὶ ἐπιζητήσιν τῆς νίκης, οὕτω δὲ *ὀλίγοις τισὶν πολεμῶν ὀλιγαρχικῶς τὰ πολλὰ ἡττᾶται καὶ πλουτεῖ* ἦτοι τρέπεται πρὸς τὸν χρηματισμὸν.

Ὅτι δὲ ἡ *φιλοτιμία* εἶναι μόνιμον γνώρισμα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὡς τοιοῦτο ἦτο ἀντιληπτὴ παρὰ τοῖς ξένοις μαρτυρεῖ ὁ Ὀράτιος διὰ τοῦ περιβοήτου ἐκείνου χωρίου τῶν Ἐπιστολῶν II, 3, 323 ε., ἐν τῷ ὁποίῳ χαρακτηρίζει τοὺς Ἕλληνας:

*Grais ingenium Grais dedit ore rotundo
Musa loqui praeter lauden nullius avaris.*

Εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν εὐφύσιν, εἰς τοὺς Ἕλληνας ἔδωκεν ἡ Μοῦσα τὴν ἰκανότητα νὰ ἐλγῶσι στρογγύλα πράγματα, ἦτοι τέλεια διανοήματα, αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι οὐδὲν ἄλλο ζητοῦσιν ἢ τὸν ἔπαινον, δηλ. εἶναι *φιλότιμοι*.

Εἰς δύο στίχους ὁ κορυφαῖος Λατίνος ποιητὴς ἔδωκε τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ "Ἑλληνας τῶν λαμπρῶν ἐκείνων χρόνων.

Ἄλλὰ καὶ τῶν μετέπειτα χρόνων εἶναι χαρακτηριστικὰ τὰ φυσικὰ ταῦτα προσόντα, ἡ δὲ ἀνάπτυξις αὐτῶν εἰς ἀρμόζουσαν περιωπὴν εἶναι ἔργον τῆς παιδείας καὶ τῆς εὐνόμου πολιτείας, τῆς ἐμπνεομένης ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ὑποδειγμάτων.

Πασῶν τῶν εἰρημένων ἀρετῶν τῶν Ἑλλήνων ἀπαύγασμα καὶ ἀναμφισβήτητον τεκμήριον τῆς γνησίας καταγωγῆς τῶν νέων Ἑλλήνων εἶναι ἡ 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940.

Οἱ ἄξιοι ἡγέται τοῦ ἔθνους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ ἐνδοξος Βασιλεὺς Γεώργιος καὶ ὁ Ἰωάννης Μεταξῆς ὑπῆρξαν πραγματικοὶ φορεῖς τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τῆς αἰωνίας Ἑλληνικῆς ψυχῆς, ὅτε ἔρριπτον κατὰ πρόσωπον τοῦ ὑπόυλου ἐχθροῦ τὴν ἄρνησιν τῆς Ἑλλάδος, ὅπως θυσιάσῃ τὴν τιμὴν τῆς.

Τὸ ἱστορικὸν ἐκείνου Ο Χ Ι εἶναι ἡ συνισταμένη τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς παραδόσεως καὶ ἀποβαίνει σύμβολον τῆς εὐψυχίας τοῦ ἔθνους, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ ἔθνος ἐνὶ στόματι καὶ μὲ καρδίᾳ ἀπήντησεν εἰς τὴν πρόσκλησιν εἰς τὸν ὑπέρτατον ἀγῶνα. Οἱ λαοὶ εἶναι ἀσφαλῶς δημιουργοὶ τῆς τύχης αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν διοικοῦσι μόνον ὡς μᾶζα τὰ πολιτικὰ καὶ διπλωματικὰ ζητήματα ἀνευ τῆς καθοδηγοῦσας ἐθνικῆς ἡγεσίας. Εἰς αὐτὴν καὶ μόνην ἀπόκειται τὸ βαρὺ φορτίον καὶ ἡ εὐθύνη τῆς κατευθύνσεως τῶν ἐθνικῶν πόθων καὶ τῆς ἐθνικῆς ἰκανότητος. Οἱ ἡγέται τοῦ ἔθνους κατὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην στιγμὴν τῆς ἱστορίας αὐτοῦ ἐδείχθησαν ἀληθεῖς Ἑλληνες, ἄξιοι τῆς ἡγεσίας μεγαλωνύμου εἰς ὑπερηφάνειαν καὶ εὐψυχίαν λαοῦ, ἀδρᾶ ἀπήχησις τῶν μεγάλων Ἑλληνικῶν ἀγῶνων, ἀναμνήσκοντες τὸν περιφημον ὄρκον τῶν ἐν Πλαταιαῖς ἀγωνισθέντων κατὰ τῶν Περσῶν Ἑλλήνων (Λυκούργου Κατὰ Λεωκράτους 81):

«Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ἐλευθερίας, οὐδ' ἐγκαταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμάχων ἀπαντας θάψω. Καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρβάρους, τῶν μὲν ἀγωνισαμένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεων οὐδεμίαν ἀνάστατον ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τῶν βαρβάρων προελομένας ἀπάσας δεκατεύσω· κα' τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω παντάπασιν, ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγινομένοις ἔασω καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας!»

Τὸν ὄρκον τοῦτον ἐπραγματοποίησε τὸ ἔθνος διὰ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποφάσεως καὶ δὲν προετίμησε τῆς ἐλευθερίας τὴν ζωὴν, οὐδὲ ἐγκατέλειψε τοὺς ἡγεμόνας αὐτοῦ ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας, καὶ ἐνίκησε τὴν πρώτην νίκην τοῦ συμμαχικοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Διὰ τοῦτο ἡ 28 Ὀκτωβρίου ἀποτελεῖ πολυσήμαντον σταθμὸν ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ ἔθνους καὶ ἱστορικὸν σύμβολον τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, διὰ πάντας μὲν τοὺς Ἑλληνες, ἀλλ' ἰδίᾳ διὰ τοὺς ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τούτῳ πνευματικῷ ἰδρύματι παιδευομένους.

Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει ἀνάγκην ξένης διδασκαλίας διὰ νὰ μορφώσῃ τὴν νεότητα αὐτῆς ἐθνικῶς πρὸς κοινωνικὴν δικαιοσύνην καὶ φιλανθρωπίαν, διότι ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς δύο ἀκένωτους ἠθικοὺς θησαυροὺς, διδάξαντας τὸν κόσμον ὅλον, τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἀνεξάντλητον εἰς φιλανθρωπίαν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν πίστιν, διὰ τῶν ὁποίων ἐμεγαλοῦργησε μέχρι σήμερον ὁ Ἑλληνισμός.

Περὶ τοὺς δύο τούτους πόλους ὀφείλει νὰ στρέφεται πάντοτε ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία, ὥστε οἱ τρόφιμοι αὐτῆς νὰ ἀποβῶσιν ἀντάξιοι πολῖται καὶ συνεχισταὶ τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου. Πρὸς τοιοῦτους πολίτας ἀποβλέπει τὸ ἔθνος, τὸ ὑποστὰν καὶ ὑφιστάμενον ἀκόμη μεγίστας θυσίας πρὸς ἐδραίωσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνωτέρου ἠθικοῦ πολιτισμοῦ, ἐκπηγάζοντος ἐκ τῆς μεγαλοπράγμονας Ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Οἱ νικηφόροι ἀγῶνες οἱ ἐμπνευσθέντες ὑπὸ τοῦ θαρραλέου ἐκείνου καὶ ὑπερηφάνου Ο Χ Ι καὶ ἐνώσαντες τὸ ἔθνος εἰς μίαν καὶ ἀδιάσπαστον ἐθνικὴν πνοὴν ἀποτελοῦσι σήμερον τὸν ἠθικὸν στύλον τῶν ἀπαραγράπτων διεκδικήσεων τῆς πατρίδος καὶ προβάλλονται ὡς παράδειγμα καὶ ὑπ' ἄλλων λαῶν, φίλων τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας.

Ἡ 28η Ὀκτωβρίου ἀποτελεῖ ἀληθῆ θησαυρὸν πατριωτικῆς διδασκαλίας καὶ μορφωτικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ φωτεινὸν ὁδηγὸν πρὸς ἀνασυγκρότησιν τῆς ἔξωθεν κλονισθείσης ἐθνικῆς ἐνότητος, ἔχομεν δὲ καθῆκον νὰ ἐορτάζωμεν αὐτὴν οὐχὶ μόνον ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῆς συντελεσθὲν ἐθνικὸν κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ ἵνα ἀντλήσωμεν θάρρος ἀκλόνητον διὰ τὸ μέλλον.

Τιμὴ καὶ δόξα ὀφείλεται εἰς τὴν μνήμην τῶν πεσόντων ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος, καὶ εἰς τὸ ὄνομα τῶν ἐπιζώντων ἀξίων αὐτῶν ἡγητόρων, οἵτινες μετ' ἐκείνων καὶ τῶν ζώτων ἀγωνιστῶν ἐνεσάρκωσαν αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τῆς Πατρίδος.

Ὁ ὠραιότερος στέφανος διὰ τὴν 28ην Ὀκτωβρίου καὶ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἐθνικὴν πνοὴν θὰ εἶναι ἡ συνέχεια ἢ ἀνταξία τοῦ ἐθνικοῦ ἐκείνου μεγαλοουργήματος.

Ἡ νῦν γενναίως προμαχοῦσα γενεὰ ἐπραγματοποίησε τὴν συνέχειαν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ θὰ κρατήσωσιν ὑψηλὰ τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος καὶ ἀσβεστον τὴν δάδα τῆς ἐλευθερίας, ἔχουσαι ὑπ' ὄψει ὅτι «ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι οὐκ ἔστιν αἴσχιον οὐδὲν ἢ παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ διὰ δόξαν προγόνων».

Αὕτη εἶναι ἡ σημασία τῆς 28ης Ὀκτωβρίου,

τοῦτο μὲν κατακύρωσις τῆς συνεχείας τῶν προαιωνίων ἀρετῶν τοῦ γένους, τοῦτο δὲ ἀνεκτίμητος ἀφετηρία πρὸς νέαν συνέχειαν.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ νίκα, Βασιλεῦ, μετὰ τοῦ πιστοῦ Σου λαοῦ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ, δοξάζων τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Βασιλείαν Σου.

Γένοιτο!

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1834

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἅμα τῇ ἐγκαθιδρύσει Αὐτῆς, τῷ 1833, ἐπιθυμοῦσα, ὅπως πληροφορηθῇ τὴν κατάστασιν τοῦ ὑπ' Αὐτὴν, ἱεροῦ κλήρου, καὶ ἀπὸ οικονομικῆς πλευρᾶς, ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Ἱεράρχας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας τὴν ὑπ' ἀριθ. 1474]795 καὶ ἀπὸ 27 Ἰουλίου 1834 ἐγκύκλιον Αὐτῆς, διὰ τῆς ὁποίας προέτρεπεν αὐτούς, ὅπως ὑποβάλωσιν Αὐτῇ «λεπτομερῆ περιγραφὴν καὶ καταγραφὴν ὄλων ἐν γένει τῶν νενομισμένων δικαιωμάτων» τῶν τε Ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων.

Οὗτοι πειθαρχοῦντες τῇ ἐντολῇ Αὐτῆς ὑπέβαλον τοιαύτην κατάστασιν· ἐπιδὴ δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραθέσωμεν ὄλων τῶν Ἀρχιερέων τὰς, ἐν προκειμένῳ, ἀναφοράς, περιοριζόμεθα μόνον νὰ καταχωρήσωμεν τινὰς ἐξ αὐτῶν, δι' ὧν πιστοῦται τὸ ἐπικρατοῦν, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ πνεῦμα παρὰ τοῖς χριστιανοῖς.

Α' Τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Φθιώτιδος Ἰακώβου

Ἀριθ. } Πρωτ. 481 Ἐν Λαμῖα τὴν 7 Ἰουλίου 1834
Διεκ. 493

Ὁ κατὰ τὴν Ἐπισκοπὴν Φθιώτιδος Μητροπολίτης
Πρὸς

τὴν Σ. Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Βασιλείου

Ἐπιστραφεὶς χθὲς ἐνταῦθα ἀπὸ τὴν περιοδείαν μου ἔλαβον τὴν ὑπ' ἀριθ. 1474]795 ἐγκύκλιον διαταγὴν τῆς Σ. Ἱερᾶς Συνόδου μηχανολογουμένην τὴν 27 τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου, δι' ἧς προσκαλοῦμαι νὰ πέμψω ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς λεπτομερῆ περιγραφὴν καὶ καταγραφὴν ὄλων ἐν γένει τῶν νενομισμένων δικαιωμάτων τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ διατελούντων πρεσβυτέρων.

Εἰς ἀπάντησιν δέ, καθ' ὅσον ἐν τῇ περιοδείᾳ μου ταύτῃ ἠδυνήθην ν' ἀνακαλύψω ἀπὸ διαφόρους, ἀναφέρω τάδε.

Ἡ ἐπαρχία αὕτη συγκειμένη ἐκ τῆς Λαμίας καὶ τῆς Ὑπάτης ἔχει μὲν ὡς ἕγγιστα 2600 οἰκονομίας, χωρία δὲ ἑκατὸν εἴκοσι δύο ἀριθ. 122, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν εὐρίσκονται εἰς θέσιν ἐπίπεδον, ἄλλα δὲ ὄρεινά· καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ἐπιπέδων τῆς Ὑπάτης ἕως εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν κατ' ἑκάστην ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν ἔδιδεν εἰς τὸν κατὰ τὸν Ἀρχιερέα τῶν τὸ κάθε ζευγάριον ἀπὸ ἐν κόσχινον σῖτον, τοῦ ὁποίου ἢ βαρῦτης ζυγοσταθμει ὀκτάδες ἕκκοσι πέντε καὶ ἀφ' ἐν κόσχινον κριθάριον ζυγιάζοντα

ὀκτάδας εἴκοσι καὶ τὰ κανονικά τῶν, τὰ ὁποῖα ἦσαν πρὸς 14 παράδες εἰς τὴν πᾶσαν οἰκονομείαν καὶ διὰ λειτουργικά ἔδιδον ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως ἐκάστου χωρίου ἀπὸ γρόσια 5 ἕως 15 εἴτε ἐλειτούργει, εἴτε μὴ ἐλάμβανεν αὐτὰ δικαιωματικῶς· τὰ δὲ τῆς Λαμίας χωρία εἴτε ἐπίπεδα εἴτε ὄρεινά ἔδιδε ἢ πᾶσα οἰκονομεία πρὸς παράδες 40 καὶ ἱερολογία πρὸς 15 παράδες καὶ τὰ λειτουργικά ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῶν χωρίων ἀπὸ γρόσια 25 ἕως γρόσια 100· ἐκ δὲ τῶν ὄρεινῶν τῆς Ὑπάτης ἄλλα μὲν ἕως ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν ἔδιδον μετάξην καὶ τὰ ὡς ἄνω εἰρηται κανονικά καὶ λειτουργικά καὶ πάλιν ἄλλα βούτυρον καὶ τυρίον καὶ ἄλλα αὐθις ἕως 6 ἔδιδον εἰς πᾶσαν καροῦταν ἀφ' ἐνὸς καρδαρίου οἴνου, τὸ ὁποῖον ἕκαστον ζυγιάζει ὀκ. εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ κανονικά καὶ λειτουργικά τῶν. Ἐπεκράτει πρὸς δὲ καὶ τις συνήθεια παλαιά, ἣτις ἐθεωρεῖτο ὡς νενομισμένον Ἀρχιεπισκοπικὸν δικαίωμα, ἀντὶ τοῦ εἰθισμένου δίσκου νὰ διαβάξῃ ὁ Ἀρχιερεὺς ἰδιαιτέρως καὶ εἰς πᾶσαν οἰκονομείαν τὴν συγχωρητικὴν εὐχὴν, παρὰ τῆς ὁποίας ἐφιλοδορεῖτο ἀφ' ἕκαστου κατὰ προαίρεσιν.

Ταῦτα μὲν εἰσι τὰ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην νενομισμένα Ἀρχιερατικά δικαιώματα καὶ ὄχι ἄλλο τι, ἐκτὸς τῶν τυχηρῶν καὶ τούτων σπανίως συμβαινόντων.

Τὰ δὲ τῶν πρεσβυτέρων δικαιώματα ἐκ μὲν τῶν ἐπιπέδων λαμβάνουσιν ὅσα καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς, ἐκτὸς τῶν κανονικῶν καὶ λειτουργικῶν, ἐκ δὲ τῶν ὄρεινῶν ἄλλα μὲν δίδουσιν αὐτοῖς ἐν μόνον κόσχινον σῖτου ἢ κριθῆς, ἄλλα δὲ τὸ ἥμισυ καὶ ἄλλα πάλιν ὡς συμφωνήσωσιν ἰδιαιτέρως· εὐρίσκονται δὲ καὶ ἄλλα τινά, τὰ ὁποῖα δὲν πληρῶνται τίποτε, ἐκτὸς μόνον τῶν τυχηρῶν.

Οἱ πρεσβύτεροι τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὄντες 96 τὸν ἀριθμὸν καὶ αἱ τῆς ἐπαρχίας οἰκονομείαι ὀλίγισται δὲν δύνανται νὰ οἰκονομήσωσι τὰ πρὸς ζωάρκειάν των καὶ οὕτω ὑστεροῦμενοι βιάζονται νὰ παρεκτρέπωσι τὰ καθήκοντά των καὶ νὰ προσηλώνωνται εἰς ἔργα μὴ συνάδοντα μὲ τὸ ἐπάγγελμα τῶν διὰ τὰ ζήσασιν.

Εὐχῆς ἔργον εἶναι Σ. Ἱερὰ Σύνοδος νὰ ληφθῇ μέτρον ἀνάλογον ὡς πρὸς τὸν κλήρον διὰ νὰ παύσωσι τοῦ λοιποῦ καὶ ἀπὸ ἀγνοίας προσερχόμενοι βοαὶ καὶ κραυγαὶ τοῦ λαοῦ καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ κλήρου κανονιζόμενον νὰ λαμβάνεται ἀγογγύστως.

Ταῦτα ἐκθέτω ὑπ' ὄψιν τῆς Σ. Ἱερᾶς Συνόδου κατ' αἴτησιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐγκυκλίου διαταγῆς καὶ ὑποφαίνομαι εὐσεβῆστος.

Τ. Σ. † Ὁ Φθιώτιδος Ἰακώβος.

Β' Τοῦ Ἐπισκόπου Ἀκαρνανίας Πορφυρίου

«Ἀριθ. Πρωτ. 438-408

Ἀριθ. διεκ. 320

Ἐν Μεσολογίῳ τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1834
Ὁ κατὰ τὴν Ἐπισκοπὴν Ἀκαρνανίας Μητροπολίτης
Πρὸς

τὴν Ἱερὰν καὶ Σεβασμίαν Σύνοδον τοῦ Βασιλείου

Κατὰ τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμίας Συνόδου μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1474 ἐγκύκλιον αὐτῆς ἐπιστολὴν σπεύδω νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα καθ' ὄλην

τὴν ἀλήθειαν τὴν περὶ νενομισμένων δικαιωμάτων καταγραφῆν, τῶν τε ἡμετέρων κανονικῶν καὶ ὄλων τῶν ὑπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν ταύτην ὑπαγομένων πρεσβυτέρων.

α'. Ἀπὸ μὲν τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης ἐλάμβανον ἔκτοτε ἐξήκοντα τουρκικοὺς παραδὲς ἀφ' ἑκάστην οἰκογένειαν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1833 ἔτους λαμβάνω λεπτὰ πενήκοντα ἐξ ἑκάστης οἰκογενείας ἔξαιρουμένων δὲ πολλῶν ἀπόρων καὶ πτωχῶν μόλις καταντῶσιν τεσσαράκοντα ὅλα δὲ αὐτὰ δίδονται διὰ τε κανονικὸν καὶ λειτουργικόν.

β'. Οἱ ἱερεῖς ἔδιδον καὶ δίδει εἰς ἕκαστος κατ' ἔτος ἓν δίστηλον τοῦτέστι δραχμὰς ἕξ τοῦτο ἦτον καὶ εἶναι ἓνὸς ἐκάστου ὡς ἐκκλησιαστικοῦ ἐφημερίου τὸ φιλότιμον εἴτε ἱερολογία, εἴτε ἐμβατοίκιον ἢ ὅπως ἄλλως καὶ οὐδὲν ἄλλο.

γ'. Ἀπὸ τὸν πρῶτον γάμον ἐλάμβανον ἓν δίστηλον, ἀπὸ τὸν βον διπλοῦν καὶ ἀπὸ τὸν γον ὡσαύτως τριπλοῦν ἤδη δὲ λαμβάνω δραχ. 6, 12 καὶ 18, πολ- λάκις δὲ καὶ συγκαταβατικώτερον.

Ταῦτα εἶναι ἓν συνόψει τὰ νενομισμένα καὶ κεκα- νονισμένα δικαιώματά μου, ἅτινα ἐλάμβανον καὶ λαμβάνω (ἀποσιωπῶ δὲ τὰ παρὰ τῶν διαληφθέντων μοναστηρίων ἑτήσια, ἅπερ ἤδη γενικῶς ἐξέλιπον).

δ'. Αἱ μικραὶ δύο πόλεις Μεσολόγγιον καὶ Ἀνα- τολικὸν δὲν δίδουν κανὲν κανονικὸν δικαίωμα· ἀλλὰ κατ' ἔτος γίνεται εἰς αὐτὰς κοινὴ λειτουργία, καὶ κατὰ προαίρεσιν προσφέρουν οἱ χριστιανοὶ εἰς τὸν συνηθισμένον δίσκον μου ὅ,τι ὁ καθεὶς δύναται καὶ προαιρεῖται.

Τὰ δικαιώματα τῶν ἱερέων εἰσὶ ταῦτα.

α'. Εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν ταύτην ὑπόκεινται πέντε κομποπόλεις: Μεσολόγγιον, Ἀνατολικόν, Ναύπακτος, Ἀργίριον καὶ Βόνιτσα. Οἱ ἱερεῖς καὶ ἐφημέριοι αὐ- τῶν δὲν ἔχουσι κανὲν κανονισμένον δικαίωμα, αἱ λειτουργίαι, στεφανώματα, εὐχέλαια, βαπτίσεις καὶ αἱ λοιπαὶ ἱεροπραξίαι, τὰ ὅποια ὡς τυχηρὰ καὶ κατὰ προαίρεσιν ἀνταρτίζονται προαιρετικῶς ἀπὸ ἡμίσειαν ἢ μίαν ἢ τὸ πολὺ καὶ σπάνιον ἀπὸ δύο δραχμὰς καὶ ζῶσι μᾶλλον ἐκ τοῦ συναζομένου ἄρτου, παρὰ ἀπὸ ἄλλο τι. Κάμνουσι δὲ καὶ καθέκαστον ἔτος ἓνα προαιρετικὸν δίσκον, ὁ ὁποῖος συμποσοῦται ἀπὸ δραχ. ἑκατὸν πενήντη 150 κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον, τὴν πληθὺν τῶν ἀτόμων καὶ τὴν διάθεσιν.

β'. Οἱ ἱερεῖς τῶν χωρίων διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις, δηλ. ὅσα χωρία συνίστανται ἀπὸ οἰκογενείας ἑκατὸν καὶ ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὰ δύο ἱερεῖς, αὐτοὶ κάμνουσι συμφωνίας καὶ λαμβάνουσι ἀπὸ κάθε ὁσπῆ- τιον δέκα πέντε 15 ὀκάδες σίτον καὶ ἄλλο τόσον ἀραβόσιτον κατ' ἔτος· ἀπολαμβάνουσι δὲ καὶ πολλὰ ὀλίγα τυχηρὰ.

γ'. Ἡ δευτέρα τάξις τῶν χωρίων, ἣτις συνίσταται ἀπὸ οἰκογενείας πενήκοντα, ὁ ἱερεὺς τοῦ κάθε χω- ρίου τῆς τάξεως αὐτῆς συμφωνεῖ πρὸς εἰκοσιπέντε 25 δίστηλα κατ' ἔτος καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συμφω- νοῦσι νὰ τὰ λάβωσι εἰς σιταροκαλάμποκον, πορίζον- ται δὲ οὗτοι τὰ λεχθέντα μικρὰ καὶ ὀλίγα τυχηρὰ.

δ'. Ἡ δὲ τρίτη τάξις συνίσταται καὶ αὐτὴ ἀπὸ οἰκογενείας εἴκοσιν ἕως εἰκοσιπέντε. Ὁ ἱερεὺς λοι-

πὸν ἓνὸς χωρίου ταύτης τῆς τάξεως ποῦ μὲν κάμνει συμφωνίαν πρὸς πενήντα ὀκάδες 50 σιταροκαλάμπο- κον τὸ κάθε ὁσπῆτιον, ποῦ δὲ εἴκοσι δίστηλα τὸν χρόνον.

Τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις τῶν δικαιωμάτων τῶν τε ἡμετέρων ἱερέων ταύτης τῆς Ἐπισκοπῆς, οἷα ἐν- ταῦθα εὐσυνειδῶτως κατστρώθη, καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρῶνται περαιτέρω τὴν Σ. καὶ Ἱερὸν Σύνοδον δὲν ἐξηγῶ διόλου τὰ βάσανα, τὰς ἀηδίας καὶ τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας ἀναγκασίως πρέπει τις νὰ ὑπο- φέρῃ ἕως νὰ τὰ συνάξῃ· ὑποσημειοῦμαι δὲ εὐπει- θέστατος.

Τ. Σ. † Ὁ Ἀκαρνανίας Πορφύριος. 1

(Ἐπεταί τὸ τέλος)

† Ὁ Ταλαντίου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

1. Κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1836 ἀπαντῶν εἰς ἔγγραφον τῆς Ἱ. Συνόδου, προκειμένης ἀπονομῆς αὐτῷ συντάξεως, ἔγραψεν Αὐτῇ, ὅτι τὰ ἐτήσια αὐτοῦ εἰσοδήματα εἶναι τὰ ἑξῆς:

Ὅσα ἀπὸ φιλότιμον τῶν ἱερέων ἀπάσης τῆς Ἐπισκοπῆς	δραχ. 850
Ὅσα ἀπὸ κανονικὸν ὁμοίως ἀνάλ. 50, 32 καὶ 16 τῆς Ναυπακτίας.	> 1650
Ὅσα ἀπὸ εἰσόδημα τοῦ μύλου καὶ τοῦ ὑπο- στατικοῦ Μπαλήμπερη.	> 2132
Τυχηρὰ ἀπὸ γάμων κ.λ.π.	> 1200
	5832

Ἡ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Εἰς τὸ φύλλον τῆς 23 Ἀπριλίου τοῦ ἐν Λον- δίνῳ ἐκδιδομένου ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ The Guardian δημοσιεύεται ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλη- σιαστικὴ ἀναγέννησις ἐν Γαλλίᾳ» ἄρθρον ἀφο- ρῶν εἰς τὴν λειτουργικὴν κίνησιν τὴν ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἀναπτυχθεῖσαν καὶ ὄλονεν νέας σημειοῦσαν κατακτήσεις. Τὸ ἄρθρον εἶνε τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐνδιαφέρον, ὅσα δημοσιεύεται μὲν ἐν φύλλῳ, ὅπερ ἐκπροσωπεῖ τὰς τάσεις οὐχὶ τῆς λεγομένης Ὑψηλῆς ἐκκλη- σίας (High Church), ἀλλὰ τοῦ ρεῦματος τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Χαμηλῆ ἢ κάτω ἐκκλη- σία (Low Church), τοῦ προκειμένου εἰς τὰς κα- θαρῶς εὐαγγελικὰς ἢ ἄκρως μεταρρυθμιστικὰς ἀρχάς, συνετάχθη δὲ οὐχὶ ὑπὸ καθολικοῦ τινος, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ K. Packard, ὅστις, ὡς δυνατὰ τις νὰ εἰκάσῃ, καταριθμεῖται εἰς τοὺς Προτεστάν- τας.

Ὁ συγγραφεὺς ἀναγνωρίζων, ὅτι ἡ καθολικὴ ἐκκλησία τῆς Γαλλίας παρουσιάζει ἐκπληκτικὸν παράδειγμα ἀναγεννήσεως συντελεσθεῖσης ὑπὸ τὴν δοκιμασίαν τῶν πικρῶν ἡμερῶν τῆς σκλη- ρῆς γερμανικῆς κατοχῆς, διαβεβαιοῖ, ὅτι διὰ τῶν οὕτω προσκτηθειῶν ὑπ' αὐτῆς νέων δυνάμεων ἀντιμετωπίζει μετ' ἀμέτρου θάρρους καὶ οὐχὶ σμικρᾶς ἐπιτυχίας τὰς προκλήσεις τῆς κοσμικῆ- τας καὶ τῶν συγχρόνων ρευμάτων, τῶν πρὸς κατάλυσιν τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας καὶ ζωῆς ἐξαπολυθέντων. Τὴν ἀναγέννησιν ταύτην τῆς γαλλικῆς ἐκκλησίας θεωρεῖ ὁ συγγραφεὺς κατὰ μέγα μέρος ὡς καρπὸν τῆς μνημονευθεῖ-

σης λειτουργικῆς κινήσεως. Δὲν δυσκολεύεται δὲ νὰ τονίσῃ ὁδὸς ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου τοῦ «τὴν μεγάλην πνευματικὴν σημασίαν τῆς κινήσεως ταύτης διὰ τοὺς καιροὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ζῶμεν, καὶ τὴν σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὴν θέσιν τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκκλησίας».

Ἄλλος προτεστάντης, γερμανὸς αὐτός, ὁ Walter Birnbaum, ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου, συνέγραψεν εἰδικὸν ἔργον, ἵνα παρουσιάσῃ τὴν ἱστορίαν καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς κινήσεως ταύτης, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ καθολικὴ λειτουργικὴ κίνησις» (Die Katholische liturgische Bewegung), δὲν δυσκολεύεται δὲ νὰ ὁμολογήσῃ (ἐν σελ. 7) ὅτι τὰ δύο ὀνόματα τῶν κέντρων τῆς κινήσεως ταύτης «τῆς Laah καὶ Beuron εἶνε καὶ διὰ τὸν μεμορφωμένον προτεστάντην συνδεδεμένα μετὰ τῆς ἰδέας φημιολογίου ψυχικοῦ πολιτισμοῦ». Ἄλλος ἀγγλικανός, ὁ A. Hebert, εἰς σύγγραμμά του πρὸ τινῶν ἐτῶν δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον, ἐπανεκδοθὲν δὲ καὶ τελευταίως, ὅπερ φέρει τὸν τίτλον «Λειτουργία καὶ κοινωνία» (Liturgy and Society), προλογιζόμενος καὶ ἐκθέτων τὸν κύριον σκοπὸν τῆς ἀξιολόγου ταύτης συγγραφῆς του γράφει ἀπεριστρόφως καὶ ἀπροκαλύπτως, ὅτι «τὸ βιβλίον τοῦτο προέθετο ἐξ ἀρχῆς νὰ καταστήῃ πραγματεία περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς λατρείας, ἐμπνεόμενον εἰς εὐρεῖαν ἔκτασιν ὑπὸ τῆς ἐν τῇ ρωμαιοκαθολικῇ ἐκκλησίᾳ λειτουργικῆς κινήσεως, ἣτις ἐπιζητεῖ νὰ εἰσαγάγῃ τοὺς λαΐκους τοῦ καθολικισμοῦ εἰς τοὺς θησαυροὺς τῆς λειτουργίας». Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἔτει 1945 ἐκδοθὲν καὶ εὐθὺς ἐξαντληθὲν, ἵνα σημειώσῃ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος καὶ δευτέραν ἔκδοσιν, μνημειώδες ἔργον τοῦ Gregori Dix «Τὸ σχῆμα τῆς λειτουργίας» (The shape of the Liturgy) ὑπὸ τὴν ὄψιν ταύτης συνεγράφη καὶ πολλαχοῦ τῶν σελίδων αὐτοῦ διαφαίνεται ὁ ἐκ ταύτης ἐπιρρασμός.

Δὲν ὁμιλοῦμεν πρὸς τὸ παρὸν περὶ τῆς δυσεξαρτημένης γραμματείας, ἣτις προήλθεν ἀμέσως ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης καὶ ἐκ συγγραφέων τοῦ ρωμαιοκαθολικισμοῦ. Οὔτε προτιθέμεθα νὰ ἀπαριθμήσωμεν πάντα τὰ προτεστάντικα συγγράμματα, τὰ εὐφῆμως περὶ τῆς κινήσεως ταύτης ὁμιλοῦντα καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς δεχθέντα. Ἀπλῶς καὶ μόνον σημειοῦμεν ἐκ πολλῶν ὀλίγα, ἵνα σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῶν περὶ τῆς κινήσεως ταύτης κρίσεων εἰς ἄλλαι· παρὰ τὴν ρωμαιοκαθολικὴν ἐκκλησίαν ἀνηκόντων συγγραφέων τὴν σοβαρότητα καὶ τὴν μεγάλην σημασίαν, ἣτις ἀπεδόθη εἰς αὐτήν.

Πρέπει ἐν τούτοις νὰ σημειωθῇ, ὅτι παραλήλως, ἴσως δὲ καὶ ἐν τισι προγενεστέρως, πρὸς τὴν κίνησιν ταύτην τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας, ἐσημειώθησαν καὶ πολλαχοῦ τοῦ προτεστάντικοῦ κόσμου παρόμοιαι λειτουργικαὶ κινήσεις, ἐξαπλοῦσαι τὴν δράσιν αὐτῶν οὐ μόνον μετὰ τῶν προτεστάντων τῶν ἠπιωτέρας ἀντιλήψεως υἱοθετησάντων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἔτι

τῶν πρεσβυτεριανῶν καὶ εὐαγγελικῶν. Οὕτως ἐκ τῆς Ὁξφορδιανῆς λεγομένης κινήσεως, τῆς πρὸ αἰῶνος ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Πούσεϋ ἐκπροσωπηθείσης, προήλθον οἱ τελετόφιλοι (Ritualists) καὶ αἱ διάφοροι διακλαδώσεις τῆς κινήσεως ταύτης. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν πρεσβυτεριανῶν τῆς Σκωτίας ἀνεπτύχθη ὡσαύτως παρόμοια κίνησις φέρουσα τὸν αὐτὸν τίτλον «Λειτουργικὴ κίνησις». Μεταξὺ τῶν Μεθοδιστῶν ἐσχηματίσθη ἡ λεγομένη Οὐεσλεϋανῆ μυστηριακὴ κοινωνία (Wesleyan Sacramental Fellowship). Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λουθηρανικῷ κόσμῳ ἀνεφάνησαν σποραδικῶς τοιαῦται κινήσεις, μετὰ τῶν ὁποίων ἐν Γερμανίᾳ ἡ περισσότερον γνωστὴ τυγχάνει ἡ ὑπὸ τὸν Heiler, ἀρκούντως δ' ἐνδιαφέρουσα καὶ ἡ ὑπὸ τὴν ὀμάδα τοῦ Ροδόλφου Otto. Πλὴν ὅμως μετὰ τῶν πασῶν τούτων τῶν λειτουργικῶν κινήσεων ἡ περισσότερον ὀργανωμένη καὶ δαψιλεστέραν γραμματείαν παραγαυοῦσα καὶ δραστηριότητα θαυμαστὴν μετὰ ζωτικότητος γονίμου ἐκδηλώσασα, τυγχάνει ἡ λειτουργικὴ κίνησις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας. Ἐπόμενον δὲ εἶνε, ἐφ' ὅσον καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐκκλησίας, ὡς εἶπομεν, ἐξεδηλώθησαν παρόμοιαι κινήσεις, ἡ ἐπίδρασις ταύτης νὰ εὕρισκῃ καὶ ἐκεῖ ἔδαφος πρόσφορον καὶ ἐπιδεδεικμένον.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν Ἑλληνικὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν; θὰ ἐρωτήσῃ τις. Καὶ ἡ ἀπάντησις, τὴν ὁποίαν θὰ δώσωμεν, δὲν θὰ εἶνε καθόλου ἀπογορευτικὴ. Διότι ἀπὸ πολλοὺς διασήμους λειτουργιολόγους ὑπεστηρίχθη σοβαρῶς ὅτι ἡ ρωμαιοκαθολικὴ λειτουργικὴ κίνησις ἤντησεν οὐ μόνον ἀπὸ τὴν παλαιότεραν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἔτι τὴν σημερινὴν λειτουργικὴν πρᾶξιν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας.

Ἀξίζει λοιπὸν νὰ ἴδωμεν ὁποία τις εἶνε ἡ λειτουργικὴ αὐτὴ κίνησις καὶ ποῖαι αἱ σχέσεις τῆς πρὸς τὴν ἰδικὴν μας λειτουργικὴν πρᾶξιν καὶ παράδοσιν.

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Ὅστις παύει νὰ προσεύχεται παύει νὰ ἀγωνίζεται.

* Ὁ Θεὸς ἐκλέγει πολλάκις τοὺς ἐσχάτους τῶν ἀμαρτωλῶν διὰ νὰ τοὺς καταστήσῃ μνημεῖα τῆς χάριτος Του. Παραβλέπει ἐνίοτε ἀδάμαντα καὶ συλλέγει τοὺς δρόμους τοῦ χάλικος. Ἐκ τῶν ἀνευ ἀξίας λίθων ἐγείρει τέκνα τοῦ Ἀβραάμ. Εἶνε ὁ ἐπιτηδειότερος τῶν χημικῶν, διότι ὄχι μόνον γνωρίζει νὰ καθαρῆσιν τὸν χρυσόν, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἀπεφθον χρυσόν εὐτελὲς μέταλλον. Τὰ πλέον ἀκάθαρτα καὶ περιφρονημένα πρόσωπα μεταβάλλει εἰς κληρονόμους τοῦ οὐρανοῦ.

* Ἐξαιρέσει τῶν κατὰ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἀμαρτησάντων δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς τόσον ἀπομακρυσμένος ἀπὸ τὸν Θεόν, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ τὸν φθάσῃ ἡ χάρις.

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ο ΑΓ. ΣΑΒΑΣ Ο ΗΓΙΑΣΜΕΝΟΣ

(439—532)

[5 Δεκεμβρίου]

Ὁ ἅγιος Σάβας εἶναι εἰς τῶν ἐπιφανεστέρων ἀναχωρητῶν τῆς Παλαιστίνης. Λεπτομερῆ βίον αὐτοῦ συνέταξε περὶ τὸ 577 Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης, ὁ ἔξοχος βιογράφος τῶν Παλαιστινῶν μοναχῶν, ὅστις, παῖς ἐτι ὢν, ἠξιώθη τῆς εὐλογίας τοῦ ἁγίου. Τὰς περὶ τοῦ ἁγ. Σάβα εἰδήσεις ἤκουσεν ὁ Κύριλλος ἐξ ἀφηγήσεων πρὸς αὐτὸν τῶν μαθητῶν τοῦ ἁγίου καὶ κυρίως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Ἡουχαστοῦ. Ἐν προοιμίῳ τοῦ βίου τούτου γράφει ὁ Κύριλλος «τῷ ἄββᾶ Γεωργίῳ ἡσυχάζοντι καὶ μοναστήριον συστησομένῳ ἐν τῷ κατὰ Σκυθόπολιν τόπῳ καλουμένῳ Βεέλλα» τὰ ἀκόλουθα: «Νυνὶ δὲ κέκληκέ με ὁ καιρὸς εἰς πέρας ἀγαγεῖν τὸ ἔλλειπον τοῖς παρ' ὑμῶν ἐπιταχθεῖσιν καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ πολυθρυλήτου πατρὸς ἡμῶν Σάβα συγγράψασθαι, ἅπερ φροντίσας καὶ πονήσας ἀνελεξάμην παρ' ἀληθευόντων ὁσίων ἀνδρῶν φοιτητῶν τε αὐτοῦ καὶ συναγωνιστῶν γεγονότων καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὴν ἐκείνου μιμουμένων πολιτείαν καὶ φωτιζόντων ἡμῶν τὰ κατὰ Θεὸν διαβήματα» καὶ καταλήγει ὁ βιογράφος του: «δυσωπῶ τοῖνυν τοὺς ἐντευξομένους... μηδενὶ ἀπιστεῖν τῶν τε ἤδη προλεχθέντων καὶ τῶν νυνὶ ῥηθησομένων, διὰ γὰρ τοῦτο καὶ χρόνων ἀκριβείας καὶ τόπων καὶ προσώπων καὶ ὀνομάτων ἐμνημόνευσα πρὸς τὸ ἐγγύθεν ἔχειν τε καὶ ποιεῖσθαι τὴν τῆς ἀληθείας περὶ τούτων ἐξέτασιν». Ὡς λέγει ὁ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, «κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν τῶν ἱστορικῶν καὶ κριτικῶν, αἱ ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου Σκυθοπολίτου συνταχθεῖσαι βιογραφίαι τῶν Παλαιστινῶν μοναχῶν ἔχουσι μεγίστην ἀξίαν ὡς ἱστορικὸν μνημεῖον ἐκτάκτου σπουδαιότητος, οὐ μόνον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, οὔτινος πολλὰ γεγονότα κατὰ τὸν ε' καὶ στ' αἰῶνα θὰ ἦσαν ἄγνωστα ἄνευ τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίλλου»¹.

Ὁ ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου συνταχθεὶς βίος τοῦ ἁγίου Σάβα ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Κοτελερίου². Τῷ 1890 ὁ Ν. Romialowsky ἐδημοσίευσεν ἐν Πιερουπόλει τὸ πρῶτότυπον κείμενον μετ' ἀρχαίας ῥωσικῆς μεταφράσεως περιεχούσης προσθήκας τινάς³. Ὁ μοναχὸς Αὐγουστίνος Ἰορδανίτης ἐδημοσί-

Τοιχογραφία Νάρθηκος μονῆς Βατοπεδίου 15ου αἰ.)

ευσε χειρόγραφον, ὃπερ περιεῖχε τὸν βίον τοῦ ἁγ. Σάβα, συμπληρώσας τὰ ἐν αὐτῷ ἐλλείποντα τμήματα ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Κοτελερίου¹. Τῷ 1939 ὁ Eduard Schwartz² ἐδημοσίευσεν ἐν Λειψία τοὺς ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου συνταχθέντας βίους μετὰ καταλόγου τῶν χειρογράφων καὶ σπουδαιωτάτων χρονολογικῶν καὶ κριτικῶν παρατηρήσεων, ὡς καὶ ἄλλων ἱστορικῶν εἰδήσεων. Ἐπιτομὴν τοῦ Κυριλλικοῦ βίου τοῦ ἁγ. Σάβα, γενομένην ὑπὸ Συμεῶν τοῦ Μεταφράστου (τέλη 10ου αἰ.), ἐδημοσίευσεν ἐν παραρτήματι τῆς «Ν. Σιών» ὁ ἀρχιδιάκονος Κλεόπας Κοικυλίδης³, τμήματα δὲ τοῦ Συμεωνικοῦ βίου ἐκ κώδικος τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων ἐδημοσίευσεν τῷ 1899 ὁ Μανουὴλ Γεδεῶν⁴.

1. «Ν. Σιών» [1913] σ. 756—765. [1914] σ. 76—89, 165—184, 378—393. Ἡ ἐκδοσις αὕτη ἔμεινεν ἀσυμπλήρωτος, ἔνεκα τῆς τότε προσωρινῆς διακοπῆς τοῦ περιοδικοῦ (Ἰούλιος 1914) καὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἐκδότου.

2. Kyrillos von Skythopolis, Leipzig, 1939.

3. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα τοῦ ἡγιασμένου, (Βιβλιοθήκη τῆς «Ν. Σιών»), Ἱεροσόλυμα, 1905.

4. Βυζαντινὸν ἑορτολόγιον, ΚΠολις, 1899, σ. 242 ἐξ. Περὶ τοῦ ἁγ. Σάβα γενικῶς ἰδὲ *Χρυσόστομος Α. Παπαδοπούλου* ἐνθ' ἄν. σ. 181 ἐξ. *Ἰωάν. Φωκυλίδου*, Σά-

1. Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ Ἀλεξανδρείᾳ, 1910, σ. 232.

2. Cotelieri, Ecclesiae graecae monumenta, III, 220-376, Πρβλ. καὶ A. I. Ehrhard, Überlieferung und Bestand..., I' Leipzig, 1937, σ. 510, 517, 522.

3. Πρβλ. A. u. g. P o t t h a s t, Bibliotheca Historica..., II, Berlin, 1896, σ. 1559.

Ὁ ἅγιος Σάβας ἐγεννήθη τῷ 439 ἐν Μουταλάσκη, χωρίῳ παρὰ τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, ἐκ γονέων «χριστιανῶν καὶ εὐγενεστάτων» τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς Σοφίας. Ἐν νεαρῇ ἡλικίᾳ εἰσαχθεὶς εἰς τὴν παρὰ τὴν Μουταλάσκη μονὴν τοῦ Φλαβιανοῦ «τὴν τῆς μοναχικῆς πολιτείας ἐξεπαιδεύθη ἀκριβείαν καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τό τε ψαλτήριον ἐκμανθάνει καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ κοινοβιακοῦ κανόνος κατάστασιν». Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ ὁ Σάβας ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς ἐφεξῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ζωῆς, ἀκολούθως δὲ τῷ 456 μετέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ «ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἄγων τῆς ἡλικίας». Μετὰ βραχεῖαν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀγίου Πασσαρίωνος παραμονήν, προσῆλθεν εἰς τὸν μέγαν Εὐθύμιον παρακαλῶν ἵνα δεχθῆ αὐτὸν μεταξὺ τῶν συμμοναστῶν του. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ ἀγίου Εὐθυμίου πρὸς τὸν νεαρὸν τότε Σάβαν: «τέκνον, οὐ νομίζω δίκαιον εἶναι νεώτερόν σε ὄντα εἰς λαύραν μένειν· οὔτε γὰρ τῇ λαύρᾳ ὀνησιν φέρει τὸ νεώτερον ἔχειν, οὔτε νεωτέρῳ πρέπει ἐν μέσῳ εἶναι ἀναχωρητῶν· ἀπελθε τοίνυν, τέκνον, εἰς τὴν κάτω μονὴν πρὸς τὸν ἀββᾶν Θεοκτίστον καὶ ἔχεις πάνυ ὠφελήθησαι». Ἀφικόμενος ὁ Σάβας εἰς τὸ κοινόβιον τοῦ ἀγ. Θεοκτίστου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔμεινεν ἐπὶ δέκα ἔτη, ἤρξατο τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ ἀγῶνων «κόπῳ μὲν σωματικῷ διημερεύων, αὔπνος δὲ ἐν ταῖς τοῦ Θεοῦ δοξολογίαις διανυκτερεύων, τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ὑπακοὴν ῥίζαν καὶ θεμέλιον τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας ποιούμενος, ἐπιτήδειος ὢν ἐν τῷ κανόνι τῆς θείας λειτουργίας καὶ προθυμότητος, πρὸ πάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσερχόμενος καὶ πάντων ὕστερον ἐξερχόμενος». Ὁ ἅγ. Εὐθύμιος ἐτίμα ἰδιαίτερος τὸν ἅγ. Σάβαν, ἀποκαλῶν αὐτὸν «παιδαριόγεροντα» ἕνεκα τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ τελειότητος καὶ γερωντικῆς φρονήσεως. Ἡ περαιτέρω θαυμαστὴ ζωὴ τοῦ ἀγ. Σάβα, ἡ ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομὴ τῆς καὶ ἔπι σωζομένης περιπόστου παρὰ τὸν χεῖμαρρον τῶν Κέδρων ὁμωνύμου Λαύρας, ἡ ἴδρυσις καὶ ἄλλων μονῶν, κελλίων καὶ μοναστηριακῶν ἐκκλησιῶν, ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀνάπτυξις καὶ διοργάνωσις τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐν Παλαιστίνῃ¹, καὶ κυρίως ἡ καθόλου αὐτοῦ δράσις ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας πολεμουμένης ὑπὸ τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ, ἐκτίθενται κατ' ἐξαιρέτων τρόπον ὑπὸ τοῦ βιογράφου του Κυρίλλου. Τῷ 486 ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱερουσολύμων Σαλλουστίου (486—494). Δις μετέβη εἰς τὴν ΚΠολιν ὡς ἀπεσταλμένος τῶν Πατριαρχῶν Ἱερουσολύμων Ἠλ[α] [512] καὶ Πέτρου

βας ὁ ἡγιασμένος ἐν «Πανταίνῳ» ΙΑ' [1919] ἀρ. 49 ἐξ. ΙΒ' [1920] ἀρ. 2 ἐξ. *Τοῦ αὐτοῦ*, Ἡ ἱερὰ Λαύρα Σάβα τοῦ ἡγιασμένου, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 1927 σ. 86 ἐξ. Ἰδὲ καὶ παρὰ *Κεραμεῖ* Ἀνάλεκτα Ἱεροσ. Σταχυολογίας, Γ' 149 βίον τοῦ ἀγίου Σάβα «εἰς τὴν κοινήν γλῶτταν» παραφρασθέντα ὑπὸ *Νεοφύτου ἱερομονάχου* «*Ροδινοῦ*, καὶ παρὰ *Σ. Λάμπρου* Κατάλογον τῶν ἐν ταῖς Βιβλιοθ. ἀγ. Ὅρους ἑλλ. κωδίκων. Β' (κῶδ. 5703,43).

1. Βλέπε *Χρυσοστόμον Α. Παπαδοπούλου*. Αἱ διατάξεις τοῦ ἀγ. Σάβα, «*Εκκλ. Φάρος*» Κ' [1921] σ. 139—145 καὶ *Ἰωάν. Φωκλίδου* ἔνθ' ἀν. σ. 155 ἐξ.

[531] πρὸς ὑποστήριξιν, πλησίον τῶν αὐτοκράτορων, σπουδαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ ἄλλων ὑποθέσεων. Κατὰ τὸ δεύτερον εἰς τὴν Βασιλεύουσαν ταξείδιον ἤγεν ὁ ἅγιος τὸ 920ν ἔτος τῆς ἡλικίας του. «Περιχαρῆς γεγυνώς—ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός—τοὺς βασιλικούς ἀπέστειλε δρόμωνας εἰς συνάντησιν αὐτοῦ... καὶ προσδραμῶν προσεκύνησεν αὐτῷ καὶ μετὰ χαρᾶς καὶ δακρύων τὴν θείαν αὐτοῦ κατεφίλησε κεφαλὴν καὶ εὐλογηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἐδέξατο ἐκ χειρὸς αὐτοῦ τὰς ἀπὸ Παλαιστίνης δεήσεις καὶ ἔπεισεν αὐτὸν εἰσελθεῖν καὶ τὴν Αὐγούστην Θεοδώραν εὐλογήσαι».

Ὁ ἅγ. Σάβας ἐν ἡλικίᾳ 93 ἐτῶν ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν τῇ Λαύρᾳ αὐτοῦ τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 532 ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ. Ὁ Πατριάρχης Πέτρος μετὰ πολλῶν ἐπισκόπων καὶ ἀπείρου πλήθους μοναχῶν καὶ λαϊκῶν ἐκήδευσαν τὸν ἅγιον, τὸ δὲ σεπτὸν αὐτοῦ λείψانون κατέθηκεσαν «ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ μεταξὺ τῶν δύο ἐκκλησιῶν, ἐν ᾧ τόπῳ τὸν στύλον τοῦ πυρὸς ἐώρακεν». Ἀμφότεραι αἱ Ἐκκλησίαι τελοῦσι τὴν μνήμην αὐτοῦ τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου¹.

Τὸ ἱερὸν λείψانون τοῦ ἀγίου Σάβα εἶδε σῶον καὶ ἀδιάφθορον μετὰ 16 ἔτη [548], ὅτε ἠνοίχθη ὁ τάφος πρὸς ἐνταφιασμόν τοῦ ἡγουμένου Κασσιανοῦ, ὁ βιογράφος του Κύριλλος. «Τῆς γὰρ τιμῆς θήκης ἀνοιχθείσης—διηγείται ὁ Σκυθοπολίτης—πρὸς τὸ κατατεθῆναι τοῦ μακαρίου Κασσιανοῦ τὸ λείψانون κατέβην προσκυνησάμενος τοῦ θεοῦ πρεσβύτου τὸ σῶμα καὶ εὔρον αὐτὸ σῶον καὶ ἀδιάλυτον πεφυλαγμένον καὶ θαυμάσας ἐδόξασα τὸν Θεὸν τὸν δοξάσαντα τὸν δούλον αὐτοῦ καὶ τῇ ἀφθαρσίᾳ τιμήσαντα αὐτὸν πρὸ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καὶ καθολικῆς». Τὸ ἰ. τοῦτο λείψانون, κομισθὲν εἰς ΚΠολιν, ἐκλάπη ὑπὸ Ἐνετοῦ, ἥδη δὲ εὐρίσκειται ἀκέραιον ἐν τῷ ἐν Βενετίᾳ ναῶ τοῦ ἀγ. Ἀντωνίου². Καί ὄνα εἰς τὸν ἅγ. Σάβαν ἔγραψεν ὁ Θεοφάνης³, οὗ ἡ ἀκροστιχίς «*Τὸν πανόριστον ἐν ἀσκηταῖς Σάβαν ἔξοχα μέλλω*». Ἐν ἀγιορειτικῷ κώδικι ὑπάρχει παράκλησις τοῦ ἀγίου⁴, ὑπὸ δὲ τοῦ Pitra δημοσιεύονται στιχηρὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὸν Συμεῶν τὸν Μεταφράστην⁵. Σῶζεται ἐπίσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Σάβαν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου⁶.

Πρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΠ. ΡΑΜΦΟΣ π. Θ.

1. Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae, ed. H. Delehaye, σ. 282. Martyrologium Romanum, editio novissima, Mechliniae, 1887 σ. 228.

2. Ed Schwartz, ἔνθ' ἀν. σ. 184.

3. Τὸν ναὸν τοῦτον ἐπισκεφθεὶς εἶδε τὸ λείψانون ὁ Καθηγητὴς Γρηγόριος Παπαμιχαήλ· ἰδὲ τὸ ἄρθρον του «Ἀλεξανδρεία καὶ Βενετία», ἐν «Πανταίνῳ» Α' (1908—1909) σ. 822. *Ι. Φωκλίδου*, Ἡ ἱερὰ Λαύρα... σ. 154.

4. *Παπαδοπούλου—Κεραμεῖς*, ἔνθ' ἀν. Γ' σ. 30.

5. *Μηναῖον* Δεκεμβρίου (ἔκδ. Βαρθ. Κουτλουμουσιανοῦ) σ. 26.

6. *Σπυρ. Λάμπρου* ἔνθ' ἀν. Β' (κῶδ. 6001, 10).

7. Analecta Sacra, I' 432 ἐξ καὶ αὐτόθι ἐν σ. 576 ἐξ. ἄλλα στιχηρὰ (ἀνεπίγραφα).

8. Analecta Bollandiana, XXVI [1907] σ. 292. Πρβλ. καὶ Bibliotheca Hagiographica graeca, Bruxellis, 1909 σ. 226 ἐξ.

Ο ΑΓΙΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΟΣ

Πολιούχος τῆς Τρίκκης

Ὁ ἐπίσκοπος Τρίκκης Οἰκουμένιος παγκοσμίως γνωστός ἐκ τῆς ἐρμηνευτικῆς σειρᾶς, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Παύλου καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν, δὲν εἶναι γνωστός εἰς τοὺς πολλοὺς ὡς ἅγιος καὶ πολιούχος τῆς Τρίκκης. Τὴν ἀγιότητα τοῦ Οἰκουμένιου ἠμφεσβήτησαν καὶ ἐπολέμησαν τρεῖς ἐπίσκοποι τῆς Θεσσαλίας: Ὁ ἐπίσκοπος Τρίκκης Ἀνθιμος Παντελάκης περὶ τὸ ἔτος 1908. Ὁ νῦν Μητροπολίτης Τρίκκης κ. Χερουβεῖμ Ἀννίνος (Ἐφημ. «Θάρος» τῆς 23 καὶ 24 Ἀπριλ. 1948) καὶ ὁ Μητρ. Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζεκιήλ («Ἐμπρός» 17 Ἰουνίου 1948, «Ἐκκλησία» 1 Ὀκτωβρ. 48). Τὸ ζήτημα ἐγεννήθη ἐκ τῆς ἀνακηρύξεως ὡς πολιούχου τῆς Τρίκκης τοῦ Ἁγίου Βησσαρίωνος τὴν 15ην Σεπτεμβρίου 1947 ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Τρίκκης κ. Χερουβεῖμ Ἀννίνου. Ἡμεῖς ὑπεδείξαμεν ὅτι ἐκκλησιαστικῶς, μολοντί κατοχυρωμένον διὰ Β. Δ., δὲν δύναται νὰ σταθῇ τοῦτο, ἐφ' ὅσον ἡ πόλις ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἐδρατίζει ὡς πολιούχον τὸν Ἅγιον Οἰκουμένιον. Ἐπειδὴ προεβάλλετο ὡς ἐπιχείρημα ὁ μῦθος τῆς ὑπάρξεως δύο Οἰκουμένιων καὶ ὅτι δῆθεν ἐκ τῶν δύο (!?) ὁ ἐπίσκοπος Τρίκκης δὲν ἦτο ἅγιος, ὑπερησπίσαμεν τὸν πολιούχον τῆς Τρίκκης Ἅγιον Οἰκουμένιον διὰ τῆς ἐξῆς ἐπιχειρηματολογίας (βλέπε «Ἀναγέννησιν» Ἀπριλ. 1948).

α) Τὸ ζήτημα τῆς ἀγιότητος τοῦ Οἰκουμένιου δὲν λύεται εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' εἰς τὰ ἱερὰ μνημεῖα τῆς ἐπισκοπῆς Τρίκκης, τῆς ὁποίας διετέλεσεν ἐπίσκοπος. Ἡ πλέον ἰσχυρὰ ἀπόδειξις εἶναι αἱ ἅγια εἰκόνες εἰς τοὺς διαφόρους ναοὺς τῆς ἐπισκοπῆς: 1) Θαυμασία εἰκὼν πλέον τῶν 500 ἐτῶν ἐντός τοῦ ἱεροῦ βήματος ἀρχαιοτάτης ἐκκλησίας τῆς Καλαμπάκας: 2) Τοιχογραφία πλέον τῶν 400 ἐτῶν τῆς παλαιᾶς ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων ἐν Τρίκκῃ. 3) Μεγάλη εἰκὼν τοῦ τέμπλου τῆς ἐκκλ. Ἁγίας Μονῆς, τοῦ ἔτους 1800. 4) Μεγάλη εἰκὼν τοῦ τέμπλου τοῦ Μητροπολ. ναοῦ τῆς Ἁγίας Ἐπισκέψεως τοῦ ἔτους 1867. 5) Μεγάλη τοιχογραφία τῆς Ἁγίας Φανερωμένης περιλαμβάνουσα τοὺς 3 πολιούχους τῆς Θεσσαλίας τελοῦντας ἀετοκλασίαν, ἀριστερὰ ὁ Σεραφεῖμ τῆς Καρδίτσης, δεξιὰ ὁ Ἀχιλλεῖος τῆς Λαρίσης καὶ εἰς τὸ μέσον ὁ Οἰκουμένιος τῆς Τρίκκης κ. τ. λ. 6) Ἀπασαί αἱ ἄλλαι εἰκόνες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἐπισκοπῆς Τρίκκης ρητῶς ἀναφέρουν Ἅγιος Οἰκουμένιος Τρίκκης, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἅγιος ἦτο ὁ ἐπίσκοπος Τρίκκης. Ἐὰν λοιπὸν ὑπῆρχον 2 Οἰκουμένιοι, συνάγεται ὡς συμπέρασμα ἐκ τῶν ἱερῶν μνημείων τῆς Τρίκκης καὶ τῆς Καλαμπάκας, ἢ ὅτι ἦσαν καὶ οἱ δύο ἅγιοι ἢ ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Τρίκκης ἦτο ὁπωσδήποτε ἅγιος. Ἄλλως τε περὶ αὐτοῦ πεῖθεται κανεὶς καὶ ἐκ τῶν ἁγίων αὐτοῦ συγγραμμάτων. Εἶναι γνωστὸν πόσον αὐστηρὰ ἦτο ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἦτο ἀδύνατον νὰ τοποθετηθῇ ἡ εἰκὼν ἐνὸς κοινοῦ θνητοῦ, μὴ ἁγίου, εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ἢ εἰς τὸ τέμπλον τῆς Ἐκκλησίας. Τοιαύ-

τη τοποθέτησις σημαίνει ὅτι ὑπῆρχεν ἀκράδαντος πεποιθήσις τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ ἐκκλησιασματος ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦτο εἶναι «ἅγιος». Ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι οἱ οἰκοὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι «ψευδομάρτυρες», νομίζω ὅτι ἀμαρτάνομεν ὄχι μικρὰν ἁμαρτίαν. Μεμαρτυμένως λοιπὸν διὰ τῶν ἀψευδῶν οἰκῶν τοῦ Θεοῦ οἱ ἐπίσκοποι Τρίκκης πέντε τοῦλάχιστον ὁλοκλήρων αἰῶνων ἐθεώρουν τὸν Οἰκουμένιον «ἅγιον».

β) Εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Φανερωμένης σώζεται ἡ ἀκολουθία τοῦ πολιούχου εἰς χειρόγραφον τοῦ 1836. Ἡ μνήμη του τῆ 3 Μαΐου. «Πόλις Τρικκαίων ἀγάλλου, τέρπου καὶ χόρευε, τοιοῦτον πολιούχον ἐκ Θεοῦ δεδεγμένη, κραταίωμα καὶ τείχος καὶ πρεσβυτην πρὸς αὐτόν, Οἰκουμένιον, τὸν Ἱερόρχον τὸν μέγαν, τὸν πλουτιστὴν καὶ πενήτην ἀντιλήτορα». Ἡ ἀκολουθία ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης Ἀντωνίου, τὸν 14ον αἰῶνα, ἐδραύοντος ἐν Τρίκκῃ. (Βλέπε τὴν διάλεξιν τοῦ βουλευτοῦ Λαρίσης κ. Δημ. Χητσηγιάννη «ἡ Λάρισα ἀπὸ τὸ 1200—1821» δημοσιευθεῖσα εἰς τὴν ἐφημ. «Κηρὺξ» τῆς Λαρίσης 26 Ἰανουαρίου—8 Φεβρουαρίου 1940).

γ) Ὁ σοφώτατος Μητροπολίτης Τρίκκης κ. Πολύκαρπος Θωμᾶς ἐώρτασε μὲ συμμετοχὴν ὁλοκλήρου τῆς πόλεως τὴν 3ην Μαΐου 1916 τὸν Ἅγιον Οἰκουμένιον ὡς Πολιούχον (ἐφημ. «Θάρος» τῆς 2ας καὶ 4ης Μαΐου 1916).

Ἐν Τρίκκῃ τῆ 18 Ὀκτωβρίου 1948

Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΡΑΛΛΥΣ

**ΝΕΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Ἀμίλκων Ἀλιβιζάτου ἀπεστάλησαν ἐκ μέρους τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τὰ κάτωθι εἶδη:

1) 35 Μπάλες μαύρου μαλλίνου ὑφάσματος διὰ ῥάσα τῶν ἱερῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τούτων διευοικήσθη ἤδη ἱκανὸν ποσὸν εἰς τοὺς ἀναρτοπλήκτους ἱερεῖς, προσεχῶς δὲ διανέμεται ἀνάλογον ποσὸν κατὰ Μητρόπολιν διὰ τοὺς ἀπορωτέρους ἱερεῖς.

2) Μικρὸν πλήρες τυπογραφεῖον διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς «Ἐκκλησίας» καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ἐντύπων.

3) 150 σιδηραὶ κλίνας διὰ τὸ Θεολογικὸν Οἰκονομικὸν καὶ τὴν Σχολὴν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

4) 150 στρώματα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

Ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν:

1) 2.000 δολλάρια πρὸς διανομὴν αὐτῶν εἰς τοὺς ἀπορωτέρους ἱερεῖς, τὰ ὁποῖα ἐστάλησαν εἰς τὰς διαφόρους Μητροπόλεις.

2) 1 φορητὸν αὐτοκίνητον μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

3) 23 Μπάλες χάρτου τυπογραφικοῦ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκ μέρους τῶν Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν:

1) 10 γραφομηχαναὶ διανεμηθεῖσαι εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τὰς Μητροπόλεις τῶν καταστραφειῶν ἐπαρχιῶν.

2) Μεγάλη ποσότης μεταχειρισμένου ἱματισμοῦ, ὑποδήσεως καὶ σχολικῶν εἰδῶν, διανεμηθεῖσα διὰ τῶν διαφόρων Μητροπόλεων εἰς τὸν ἀπορον πληθυσμὸν καὶ εἰς τὰς Ἱερατικὰς σχολὰς.

Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀλιβιζάτος διεβίβασε τὰ ὡς ἄνω εἶδη εἰς τὴν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάμου Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως, ἧτις διένειμεν αὐτὰ ὡς ἄνωτέρω.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἀριθ. } Πρωτ. 2583 Ἀθήνησι τῆ 16 Νοεμβρίου 1948
 } Διεκ. 229

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 525

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐν συνεχείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 434 καὶ ἀπὸ 22/1/45 Ἐγκυκλίου ἡμῶν, εἰς ἣν ἰδιαιτέρως ἐτονήσθη τὸ ἀντιχριστιανικὸν καὶ ἀνθεθνικὸν περιεχόμενον τοῦ χιλιασμοῦ καὶ παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς ὅπως μετὰ τὴν ἐξάντλησιν πάντων τῶν ἐκ τῆς πατρικῆς αὐτῶν ἀγάπης ἀπορροεόντων μέσων ἀποκόπτωσις τούτους τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδὴ διεπίστωσε τὴν ἐμμονὴν τῶν ἀνωτέρω εἰς τὰς πεπλανημένας διδασκαλίας αὐτῶν καὶ τὴν μετὰ φαντασμοῦ προσπάθειαν διαδόσεως τούτων μετὰ τῶν πιστῶν, ἔγνω, ὅπως παρακαλέσῃ καὶ αὐθις τοὺς σεβ. Ἀρχιερεῖς, ἵνα κατὰ τὰ καθωρισμένα, μὴ ἐπιτρέπωσι τοῦ λοιποῦ τὴν ταφὴν τῶν μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῶν ἐμμεινάντων εἰς τὴν πλάνην τοῦ χιλιασμοῦ ἐν τοῖς νεκροταφείοις, ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῶν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ Πρόεδρος
- † Ὁ Ἐάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ Διδυμοτείχου ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ Σάμου Εἰρηναῖος
- † Ὁ Σερρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κινουρίας ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
- † Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΙΑΚΩΒΟΣ
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ
- † Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ
- † Ὁ Φοκίδος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιεραρχίατος
 Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Κότζιας

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ

Ἐγκριθὲν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τοῦ ἐν Amsterdam συνελθόντος Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, συνελθὼν ἐν Amsterdam, ἀποστέλλει τὸ χαιρετιστήριον τοῦτο Διαγγέλμα πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐφιεμένους νὰ τὸ ἀκροασθῶσι.

Δοξολογοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα ἡμῶν καὶ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν συναγαγόντα ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅπαντα τὰ ἀνά τὸν κόσμον διεσκορπισμένα τέκνα Του. Αὐτὸς συνήγαγε πάντας ἡμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ὁμολογοῦντες Αὐτὸν Θεὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν, εἰς ἔσμεν ἐν τῷ Κυρίῳ καὶ Θεῷ ἡμῶν. Τυχάνομεν ὄντες διηρημένοι οὐ μόνον ἐν ζητήμασι Πίστεως, ἐκκλησιαστικῆς Τάξεως καὶ Παραδόσεως, ἀλλ' ὡσαύτως ἕνεκεν τοῦ νοσηροῦ ἐθνικισμοῦ (σωβιניσμοῦ), τῆς ἀναγνωρίσεως «Τάξεων» καὶ τῆς διακρίσεως «Φυλῶν». Ὁ Χριστὸς ὅμως ἐποίησε πάντας ἡμᾶς ἴδια Ἐαυτοῦ τέκνα, ὑπάρχων Αὐτὸς ἀδιαίρε-

τος. Ἀφορῶντες εἰς Αὐτόν, ἐπανευρίσκομεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἐν Αὐτῷ ἐνόητος. Ἐνταῦθα, ἐν Amsterdam, ἠγματοίσαμεν καὶ πάλιν ἑαυτοὺς εἰς ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, συνεσπειρώθημεν δ' ἐν ταύτῳ πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ τούτου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐχομεν στερεὰν τὴν ἀπόφασιν, ὅπως παραμεινώμεν ἕσαι ἠνωμένοι. Ποιούμεθα ἐκκλησίαν πρὸς ἅπασας τὰς ἀνά τὴν Οἰκουμένην Χριστιανικὰς Κοινότητας, ὅπως προσυπογράψωσι καὶ ἐκτελέσωσι τὴν ἱερὰν ταύτην Διαθήκην ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλας σχέσεσιν αὐτῶν. Εὐχαριστοῦντες τῷ Κυρίῳ καὶ Θεῷ ἡμῶν, ἅπαντα τὸν μέλλοντα χρόνον τῇ κραταῖᾳ Αὐτοῦ χειρὶ παραδώμεθα.

Ἀφορῶντες εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καθορῶμεν τὸν κόσμον, ὅπως τῇ ἀληθείᾳ ἐστὶ—τουτέστι τὸν κόσμον Του, εἰς ὃν ἦλθε καὶ χάριν τοῦ ὁποίου ἀπέθανεν. Ὁ κόσμος Του οὗτος εἶναι πλήρης μεγάλων ἐλπίδων, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ πλήρης ἀπογοητεύσεων καὶ ἀπελπισίας. Ἐθνη τινὰ ἀπολαμβάνουσι νέας τινὸς ἐλευθερίας καὶ δυνάμεως, ἕτερα διατελοῦσιν ἐν θλίψει πολλῇ, ἅτε ἀποστερηθέντα τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας, ἕτερα πάλιν κείνται παραλελυμένα, ἕνεκεν ἐσωτερικῶν διαιρέσεων, πανταχοῦ δ' ἀντηχεῖ ὁ βόμβος τοῦ θένους. Ὑπάρχουσι ἑκατομμύρια λιμοκτονούντων ἀνθρώπων, ἑκατομμύρια ὄλα ἀστέγων, χωρὶς πατρίδα καὶ χωρὶς ἐλπίδα. Ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπότητος ἀπάσης ἐπικρέμαται ὁ τρόμος ὀλοκληρωτικοῦ πολέμου. Ὁφείλομεν ἐν τοσούτῳ νὰ δεχθῶμεν ἐν ταπεινώσει καρδίας τὴν ἐπὶ πάντας ἡμᾶς τρομερὰν ταύτην τοῦ Θεοῦ κρίσιν διὰ τὴν συμμετοχὴν πάντων ἡμῶν εἰς τὴν ἐνοχίαν τοῦ κόσμου. Πολλὰς ἐδουλεύσαμεν δυσὶ Κυρίοις, Θεῷ καὶ Μαιμωνᾷ, παρεδώσαμεν ἑαυτοὺς πρωτίστως εἰς τὰ ἐγκόσμια καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς τὸν Θεόν, ἀνεμείξαμεν τὸ Εὐαγγέλιον μετὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν οἰκονομικῶν, ἢ φυλετικῶν διαφερόντων καὶ μᾶλλον ἐφοβήθημεν τὸν πόλεμον παρ' ὅτι τὸν ἐμισήσαμεν. Ὡς ὁμοφώνως ἀπεδέχθημεν κατὰ τὰς ἐνταῦθα γενομένας συζητήσεις, ἠοχίσσαμεν, μικρὸν κατὰ μικρὸν, νὰ κατανοῶμεν, ὅτι ἐκεῖνο, ὅπερ παρεκόλυεν ἡμᾶς, ὅπως ζητήσωμεν, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὑπῆρξεν ὁ παντελής χωρισμὸς ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Τούτου ἕνεκεν ὁ κόσμος οὐχὶ σπανίως ἤκουε παρ' ἡμῶν οὐχὶ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τοὺς λόγους τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἔχει τὸ σχέδιόν Του, διὰ τὸν ἡγαπημένον Αὐτοῦ κόσμον. Καὶ τοῦτο συνίσταται ἐν τούτῳ: ὅτι ὁ κόσμος ἅπας κείναι ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ ζῶντος Θεοῦ, Οὐτινος ἡ βουλή διὰ τὸν κόσμον εἶναι ἀπολύτως ἀγαθὴ ὅτι ὁ Θεὸς ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ ἐσαρκωθέντι Λόγῳ Του, ὅστις ἔζησε, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, ἔθρασυνεν ἅπαξ διὰ παντὸς τὴν δύναμιν τοῦ κακοῦ καὶ ἠνέφξε τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι χαρὰν διὰ πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀναλλοίωτον σχέδιον τοῦ

Θεοῦ διὰ τὸν κόσμον Του. Ἐκατομμύρια ἀνθρώπων οὐδέποτε ἤκουσαν τι περὶ τοῦ Θεοῦ τούτου σχεδίου. Ἐπὶ τῇ εὐτυχεῖ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνάξεως ἡμῶν, δεῦτε ἰκετεύσωμεν τὸν Θεὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως παροτρύνῃ τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο πᾶσι τοῖς ἔθνεσι καὶ καλέσῃ πάντας τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν καὶ νὰ ζῶσιν ἐν τῇ ἀγάπῃ Του καὶ ἐπ' ἐλπίδι τῆς δευτέρας καὶ ἐνδόξου Αὐτοῦ Παρουσίας. Ἡ συνάθροις πάντων ἡμῶν ἐπὶ τῷ τέλει ἐγκαθιδρύσεως Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἤθελεν εἶναι ματαία, ἐὰν πάντες οἱ χριστιανοὶ καὶ πᾶσαι αἱ ἀνά τὸν κόσμον χριστιανικαὶ Κοινότητες δὲν ἤθελον αἰχμαλωτίσει ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους εἰς ἡμέραν τοῦ Ἄρχοντος τῆς Ἐκκλησίας ἐν νέᾳ τινὶ προσπαθείᾳ, ὅπως ἀποβῶσι πανταχοῦ μάρτυρες Αὐτοῦ καὶ ὑπηρετῶσι τοῦ πλησίον αὐτῶν. Ὁφείλομεν νὰ ὑπομνήσωμεν εἰς ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὁ Θεὸς καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσε ταπεινοὺς. Ὁφείλομεν νὰ διδαχθῶμεν ἐκ νέου νὰ ὀμιλῶμεν μετὰ παρησίας, ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τε τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τὸν λαόν, προτρύνοντες αὐτοὺς νὰ ἀντιτίθενται εὐθαρσῶς κατὰ πάσης τρομοκρατικῆς μεθόδου, ἐναντίον τῶν κακουργημάτων καὶ τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, καὶ νὰ προασπίζωσι τοὺς ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ πικρᾷ δουλείᾳ κατακειμένους ἀδελφούς ἡμῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει καθῆκον νὰ ὑψῶνῃ πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὴν φωνὴν τῆς πρὸς προάσπισιν τῶν ἀδυνάτων, καὶ νὰ στεγάζῃ τοὺς ἀστέγους. Ὁφείλομεν ἐκ νέου νὰ διδαχθῶμεν ποῖον εἶνε τὸ καθῆκον ἐκάστου χριστιανοῦ καὶ ἐκάστης χριστιανῆς ἐν τῷ ἐργασίῳ, τῷ ἀγρῷ, τῇ πολιτικῇ, τοῖς διαφόροις ἐπαγγέλμασι, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ. Δεηθῶμεν τοῦ Κυρίου, ἵνα διδάξῃ πάντας ἡμᾶς μετὰ παρησίας ὁμολογεῖν: Ναί, ναί. Οὐ, οὐ. Οὐ, λέγειν, εἰς πᾶν ὅ,τι τραυματίζει τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, εἰς πᾶν σύστημα, πολιτικὸν πρόγραμμα, καὶ εἰς πᾶν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται τὸν ἀνθρώπον ὡς ἀνεύθυνόν τι πρᾶγμα ἢ ὡς μέσον πρὸς ἀπόκτησιν κέρδους, πρὸς τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς ἀδικίας ἐν ὀνόματι δῆθεν τῆς τάξεως, πρὸς τοὺς ἐνσπεύροντας τὰ σπέρματα τοῦ πολέμου ἢ θεωροῦντας αὐτὸν ἀναπόφευκτον. Ναί, λέγειν εἰς πᾶν ὅ,τι συνάδει εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, πρὸς πάντας τοὺς ἐργαζομένους διὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπικράτησιν τῆς δικαιοσύνης, πρὸς τοὺς εἰρηνοποιούς, τοὺς ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου ζῶντας, τοὺς ἀγωνιζομένους καὶ πάσχοντας χάριν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρὸς πάντας ἐκείνους, οἵτινες—ἔστω κἂν δὲν ἔχωσι τοῦτο συνειδητὸν ἐν τῇ ψυχῇ—προσβλέπουσιν εἰς «καινοὺς οὐρανοὺς» καὶ «καινὴν γῆν», ἐνθα βασιλεύει ἡ δικαιοσύνη.

Ἡ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ἐξαφάνισις τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, ἡ ἐνωσις πασῶν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ μιᾷ, ἁγίᾳ, καθολικῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἡ κατάλυσις τῆς ἐν τῷ κόσμῳ δυνάμεως τοῦ Σατανᾶ, πάντα ταῦτα κείνται ἐπέκεινα τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ὑπερνίκη-

σις ὅμως πάντων τούτων ἀνήκει εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ἀπολύτου τοῦ Θεοῦ δυνάμεως. Ἐκεῖνος ἐβεβαίωσε ἡμᾶς, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ὅτι τὸ σχέδιόν Του θὰ ἐκπληρωθῇ μέχρι κεραίας. Ἀλλὰ, διὰ τῆς εἰς Αὐτὸν ὑπακοῆς καὶ πίστεως, δυνάμεθα καὶ νῦν εἶ, ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, νὰ θέσωμεν τὰ σημεῖα ἐκεῖνα, ἅτινα μαρτυροῦσι τὴν ἐπερχομένην τελικὴν Νίκην. Μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς τελικῆς ἐκείνης Νίκης ἡ ζωὴ ἡμῶν θὰ παραμένῃ κεκοιμημένη σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ Πατρὶ, οὐδεμία δὲ στενοχωρία ἐγκόσμιος ἢ θλίψις ἢ καταχθόνιος τῆς κολάσεως δύναμις δυνήσεται χωρίσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὅπως ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐν ἀπολύτῳ ἐμπιστοσύνη καὶ ἀγαλλίασει καρδίας ἀναμένουσι τὴν ἡμέραν τῆς ἐαυτῶν ἀπελευθερώσεως, δεῦτε καὶ ἡμεῖς πάντες ἐργασθῶμεν, ψυχῇ τε καὶ σώματι, ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου, ἐν ᾧ Ἐκεῖνος ἔθεσεν ἡμᾶς, ἵνα ἴδωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι τὰ σημεῖα τῆς ἐλευσομένης «Μεγάλης ἐκείνης Ἡμέρας».

Καὶ νῦν τῷ Κυρίῳ, τῷ παρέχοντι αἰεὶ πλοῦσια τὰ ἐλέη Αὐτοῦ πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα Αὐτοῦ, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐν ἡμῖν δυνάμεως, Αὐτῷ πρόπει δόξα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ Α. ΜΠΑ-Ι-ΡΑΚΤΑΡΗ

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΑΡΞΙΚΟΣ

Ὁ Ἀρχιεπ. Ὑόρκης Σεβ. Δρ Garbett, ὀμιλῶν κατὰ τὴν ἑτησίαν τελετὴν τῆς «Βιομηχανικῆς Χριστιανικῆς Ἐταιρείας» ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγ. Πέτρου (Eaton Square), κατήγγειλε τὸν Μαρξικὸν Κομμουνισμόν ὡς ἀπειλήν καὶ πρόκλησιν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπαρουσίασε παράδειγμα κομμουνισμοῦ ἐν τῇ ἀπλοστατίῳ του μορφῇ, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἐν Ἱερουσολύμοις ἠκολούθουν διδασκαλίαν πλησιάζουσαν πρὸς τὸν Κομμουνισμόν.

Ὁ Κομμουνισμὸς, ὡς εἶνε γνωστὸς σήμερον, εἶνε οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν σύστημα ἐπιβληθὲν ἐπὶ τῶν ἀτόμων ὑπὸ τοῦ Κράτους. Τὸ προαιρετικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἦτο τόσον οὐσιώδες εἰς τὸν ἀρχικὸν Κομμουνισμόν καὶ τὰς κατόπιν ἀπομυμήσεις του, ἐξηφανίσθη. Ἄλλ' ὅσον καὶ ἂν διαφέρῃ ὁ νεώτερος Κομμουνισμὸς ὡς οἰκονομικὸν ἢ πολιτικὸν σύστημα ἀπὸ τὸν Κομμουνισμόν τῶν Πράξεων, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ θεωρηθῇ ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν Χριστιανισμόν. Πολλοὶ χριστιανοὶ εἶνε πεπεισμένοι, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ Κομμουνισμὸς ἔχουσι περισσότερα κοινὰ σημεῖα παρὰ ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ Κεφαλαιοκρατία. Ἐπομένως ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει ν' ἀποφεύγῃ καταδικῆν τοῦ Κομμουνισμοῦ ἀδιακρίτως, διότι ταύτη καταδικῆ ἢ ἀναγκάση τὴν νεώτερον γενεάν νὰ ὑπολάβῃ, ὅτι ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ Χριστιανισμοῦ καὶ Κομμουνισμοῦ.

Ἄλλ' ἐνῷ εἶνε δυνατόν νὰ εἰνέτις καὶ χριστιανὸς καὶ κομμουνιστῆς, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἦνε καιεὶς χριστιανὸς καὶ Μαρξικὸς κομμουνιστῆς χωρὶς νὰ μὴ ἦνε νομοταγῆς εἰς τὸν Χριστόν ἢ εἰς τὸν Μάρξ. Ὁ Μαρξικὸς Κομμουνισμὸς ἔχει ὀπισθὲν τοῦ διδασκαλίαν, ἥτις δὲν ἀφίενε θείων εἰς τὸν Χριστιανισμόν ἢ εἰς ὁποιαδήποτε μορφὴν Θεϊσμοῦ. Ὁ Μαρξισμὸς εἶνε σήμερον ἡ ἰσχυροτάτη μορφὴ τοῦ Κομμουνισμοῦ, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶνε ὅστις ἐτέθη εἰς πρᾶξιν παρὰ τῶν ἰθυνόντων κομμάτων ἐν Ρωσίᾳ καὶ εἰς τὰ δορυφόρα αὐτῆς Κράτη. Εἶνε ὁ ἐπικινδυνότατος ἀντίπα-

λος τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀπ' εὐθείας καὶ ἀδιαλλάκτως πλεμει τὴν πίσιν του καὶ τὴν ἠθικήν του.

Δὲν καταδιώκει ἀπαραιτήτως τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐν Ρωσίᾳ αἱ Ὀρθόδοξοι καὶ αἱ Προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι ἔλαβον τόσῃν ἐλευθερίαν, ὅσῃν εἶχον ἐπὶ Τσάρων, ἀλλὰ πάντοτε ὑπὸ τὴν εὐνόητον προϋπόθεσιν ὅτι δὲν ἀντιτίθενται πρὸς τὸ Κράτος. Δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ κοινὸν ἔδαφος Μαρξισμοῦ καὶ Χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ ἠθικῆς. Αἱ μέθοδοι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζεται ὁ Κομμουνισμὸς πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν του, προὔκαλεσαν ἀνυπολόγιστον δυστυχίαν καὶ φόβον εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Ἄλλ' ἀπλή καταγγελία τοῦ Κομμουνισμοῦ δὲν ἀρκεῖ. Πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ νέα ἐλπίς καὶ ἐμπιστοσύνη, τὴν ὁποίαν ἐνέπνευσεν εἰς ἑκατομμύρια. Ὁπου δῆποτε ὑπάρχει ρυπαρότης καὶ δυστυχία, ἔκει ὑπάρχει καὶ εὐφορον ἔδαφος διὰ τὸν σπόρον τοῦ Κομμουνισμοῦ. Εἶνε ἡ τιμωρία τῶν κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν ἀμαρτημάτων τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἀρίστη ἀμυνα εἶνε ἡ ἀρσις τῶν κοινωνικῶν σφαλμάτων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔλαβε τὴν ἀνθισίν του. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ λάβῃ θετικὴν στάσιν ἐναντίον παντὸς εἶδους οικονομικῆς δεσποτείας, εἴτε αὐτὴ εἶνε κεφαλαιολογική, εἴτε εἶνε κομμουνιστική, ἢ ὁποία ἀρνεῖται τὸ δικαίωμα τοῦ ἀτόμου.

(Ἐκ τῶν «Times» 11 Νοεμβρ. 1948).

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ»

Κύριε Διευθυντά.

Ἄς μοι ἐπιτραπῇ, παρακαλῶ, ὅπως εἰς τὸ ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», ἀριθ. φύλλου 41-42, δημοσιευθῆν πληροφωρικὸν περὶ τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ ἄρθρον προσθέσω καὶ τὴν εἰδικὴν τοῦ Συνεδρίου τούτου ὑπ' ἀριθ. 66 ἀπόφασιν περὶ τῶν Ὀρθοδόξων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, ἔχουσαν ὡς ἀκολούθως:

α) Τὸ Συνέδριον ἔλαβε τὴν ἔκθεσιν τῆς ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας ὀρισθείσης μικτῆς δογματικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ ὁποία, συνεθετοῦσα τῷ 1931, ἐπραγματεύθη σημαίνοντά τινα θεολογικὰ σημεῖα διαφορᾶς καὶ συμφωνίας καὶ ἐξήτασε τὴν ἔκτασιν τῆς συμφωνίας μεταξὺ τῶν Ἀγγλικανικῶν καὶ τῶν Ὀρθοδόξων Ὁμολογιῶν. Εὐχαριστεῖ τοὺς ἀσχοληθέντας θεολόγους διὰ τὴν πολῦτιμον αὐτῶν ἐργασίαν διαφωτισμοῦ τῶν ὑποβληθέντων ὄρων ἐσωτερικῆς (Μυστηριακῆς;) ἐπικοινωνίας ὡς αὕτη εἶχε προταθῆ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν σχέσεων Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας, καὶ παρακαλεῖ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας, ὅπως, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὀρισθῇ περαιτέρω τοιαύτη Ἐπιτροπή, ἵνα συνεχίσῃ τὴν μελέτην ταύτην.

β) Τὸ Συνέδριον ἐκφράζει τὸ ἀίσθημα τῆς βαθείας αὐτοῦ κοινωνίας μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ὁμολογίας ἐν πᾶσι τοῖς κλάδοις αὐτῆς καὶ προσφέρει τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέλη τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὰ ὁποία εἰς διαφόρους χώρας, εἰς τοὺς παρόντας καιρούς, εἶναι ἐκτεθειμένα εἰς δοκιμασίας καὶ δυσχερείας, εὐχόμενον ὅπως ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἀποστείλῃ εἰς αὐτὰ ἅπαξ ἔτι ἐλευθερίαν καὶ εἰρήνην. Τὸ Συνέδριον εἶναι πεπεισμένον ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθοδόξου παραδόσεως εἶναι οὐδιώδης εἰς τὴν πλήρη ζωὴν καὶ μαρτυρίαν τῆς Παγκοσμίου Ἐκκλησίας καὶ ὅτι μία βαθύτερα κατανόησις καὶ κοινωνία μεταξὺ τῶν δύο Ὁμολογιῶν ἡμῶν ἔχει νὰ δώσῃ πολὺ διὰ τὴν θεραπείαν τῶν Ἐθνῶν καὶ εἰδικῶς τὴν ἀνάπτυξιν ἀμοιβαίας κατανόησεως μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ἐν τῷ κόσμῳ τῆς σήμερον.

γ) Τὸ Συνέδριον ἀπὸ καρδίας καὶ ἐν εὐχαριστίαις πρὸς τὸν Θεὸν ὑποδέχεται τὴν ἐπανασύστασιν τῶν σχέσεων μετὰ τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐλπίζει ὅτι αἱ σχέσεις αὗται θέλουσι προοδευτικῶς ἐνισχυθῆ καὶ ἐμβραθυθῆ.

δ) Τὸ Συνέδριον ἐκφράζει τὴν βαθείαν αὐτοῦ συμ-

πάθειαν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, μεγάλως δοκιμαζομένην, καὶ εὐχεται ὅπως ὁ Θεὸς εὐλογήσῃ καὶ ἐνδυναμώσῃ αὐτὴν ἐν τῇ ἐξυπηρητήσει τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐν θλίψεσι σήμερον διερχομένου.

Μετὰ πάσης τιμῆς καὶ θερμῶν εὐχῶν,

† ὁ Ἐδέσεως καὶ Πέλλης Παντελεήμων.

Κύριε Διευθυντά,

Εἰς ὅσα ὁ αἶδεσ. Ἰωάννης Ράμφος ἐν τῷ περὶ τῶν ἀμφίων τῆς Θεοτόκου ἀνέγραψε περὶ τῆς ἁγίας Ζώνης αὐτῆς δέον συμπληρωματικῶς νὰ προστεθῶσι καὶ ὅσα παρὰ τε τῷ Γερασίμῳ Σμυρνάκῃ καὶ ἐν πολλοῖς περὶ τῶν ἐσθθίων τῆς Παναγίας συναξαρίοις συντελοῦσιν εἰς τὴν λύσιν τῆς φυσικῆς ἀπορίας: ποῦ εὐρέθη ἡ ἁγία Ζώνη, ἀφοῦ ἡ Θεοτόκος μετέστη εἰς τοὺς οὐρανούς; Ἐκεῖ λοιπὸν θὰ εὑρίσκε τὴν παράδοσιν ὅτι ἀνερχομένη εἰς τοὺς οὐρανούς συνήνησε τὸν Θωμᾶν καὶ εἰς πίστωσιν παρέδωκεν αὐτῷ τὴν ζώνην. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ποῦ εὔρεν ὁ ἡγεμὼν τῶν Σέρβων τὴν ἁγ. Ζώνην (ἔζη δὲ ὁ Στέφ. Λαζάρεβιτς οὐχὶ τῷ 1371—1389, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος) σημειωτέον ὅτι ὁ ἅγιος Σάββας, ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας καὶ ἱδρυτῆς τῆς μονῆς Χιλιανδαρίου ἐν Ἀγίῳ Ὀρει, μετεκόμισεν ἐξ Ἱεροσολύμων πολλὰ κειμήλια, ἐν οἷς καὶ τὴν ἱερὰν Ζώνην ὡς ἀναφέρει καὶ τὸ ἐν Βατοπεδίῳ σωζόμενον ἀφιερωτικόν. Εἰς ἐν τῶν ἀπειροπληθῶν ἐντύπων ὑπομνημάτων ὑπάρχει ἡ ἐξῆς σπουδαία εἰδήσις: Συγχρόνως ὁ Λέων εὔρε καὶ τὸ ὑπόμνημα τοῦ Ἀρκαδίου (ἐντὸς τῆς σοροῦ) ἐξιστοροῦν τὰ κατὰ τὴν εὔρεσιν τῆς Τιμίας Ζώνης καὶ τὴν μετακόμισιν ταύτης εἰς τὴν Ὀρτοστάντιούπολιν...». Ἐπειτα ἀναφέρει καὶ τμήμα τοῦ τιμαλφοῦς κειμηλίου εὐρισκόμενον ἐν τῇ δυτικῇ μονῇ τῆς πόλεως «Τρίρ» (σελ. 15), Βεβαίως πρόκειται περὶ τῆς ἐν Γαλλίᾳ μονῆς τῶν Τρεβίρων καὶ ἐσώζετο ἐκεῖ μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Δουκαγγίου, ἐκ τῶν πολλῶν λαφύρων τῶν καθολικῶν κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (βλ. Riant, *Exuviae sacrae Constantinopolitanae*), ἀλλ' ἐγὼ ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς «Πανδώρας» (Ἀθῆναι 1851, σελ. 120) εὐρίσκω: «ἁγία Ζώνη μετεφέρθη εἰς τὴν πρωτεύουσάν μας, γράφουσιν αἱ ἐφημερίδες τῆς Μαδρίτης, ἡ ἁγία Ζώνη τὴν ὁποίαν εὐδόκησε νὰ δωρήσῃ μόνῃ ἡ Θεοτόκος εἰς τὴν ἐν Καταλονίᾳ πόλιν τῆς Τορτόσης. Τὸ ἱερὸν τοῦτο κειμήλιον ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης τὴν 16 Ἀπριλίου περὶ 6 ὡραν π. μ. ἡχούτων μεγαλοφῶφως τῶν ἐκκλησιῶν, κωδῶνων καὶ προπορευομένων καὶ ἐπομένων ἱερέων... Κατὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ ἐκδοθὲν διάταγμα ἡ ἁγία Ζώνη θέλει ἐγχειρισθῆ πρὸς τὴν Βασιλίαν ἐὰν νὰ τὴν ἔξη πλησίον τῆς κατὰ τὸν προσεγγίζοντα τοκετόν τῆς...». Νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ Καταλανοὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐκ τῆς Ἀνατολῆς λαφύρων ἔφερον καὶ τὴν ἁγίαν Ζώνην εἰς τὴν Ἰσπανίαν; Ἄλλὰ μᾶς κωλύει ἡ ἱστορία, διότι ὁ δωρητῆς Στέφ. Λαζάρεβιτς ὑπῆρχε μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Καταλανῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ἀπέθανε δὲ τῷ 1427.

Ἐν τοῖς ἐπισήμοις ἐγγράφοις τῆς μονῆς Βατοπεδίου, τοῖς ὑπὸ τοῦ Ν. Regel δημοσιευθεῖσιν (βλέπ. Ζ' Τόμον τῶν «Βυζαντινῶν Χρονικῶν» τῆς Πετρούπολεως 1900, σ. 168—178) εὐρίσκωμεν καὶ γράμμα τοῦ πολυπράγμονος Ἀλφόνσου V τῆς Ἀραγωνίας (1456). Ὁ Βασιλεὺς οὗτος τῆς Ἰσπανίας ἀναλαμβάνει τὴν προστασίαν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς γερασίας τοῦ Βατοπεδίου μονῆς, καὶ ἐπιβάλλει πρόστιμον 10000 φλωρίων κατὰ παντὸς τοῦ τολμήσαντος νὰ ἀδικήσῃ αὐτήν. Ὁ Ρουμάνος C. Marinesco, διαπρεπῆς μαθητῆς τοῦ Jorga, ἐδημοσίευσεν τῷ 1923 ἐν τῷ *Mélanges de l' école roumaine en France* εἰς σ. 135 ἐν ὄλῳ τὴν περισοῦδαστον πραγματείαν *Alfonse V, roi d' Aragon et de Naples et l' Albanie de Scanderbeg*. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύονται αἱ πρὸς τὴν Ἀνατολὴν σχέσεις αὐτοῦ. Τὰ ἀνωτέρω δύναται νὰ ἐξερευνηθῇ ὁ φίλος ἀγιολόγος κ. Ράμφος, καὶ νὰ διαπιστώσῃ ὅτι τὸ ἐν Ἰσπανίᾳ τμήμα προέρχεται ὄντως ἐξ Ἄθω.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Γέννημα Πόνου.

Γέννημα τοῦ πανανθρώπινου πόνου ἐξαρχηγήσειεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος τὸν Ὄργανισμόν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐγκαινίζων τὴν ἐβδομαδιαίαν ραδιοφωνικὴν ὥραν διὰ τῆς ἐν ἄλλῃ σελίδῃ δημοσιευμένης τόσον περιεκτικῆς εἰς σημασίαν ἐν τῇ κλασικῇ τῆς λακωνικότητι ὁμιλίας του. Οἱ λαοῖξδιὰ τῶν δύο παγκοσμίων πλέμων ὑποσιάντες μαρτύρια ἄφρατα, εἰς τὴν κροαγῆν τῆς ὀδύνης τῶν ἢ συνείδησις των ἀπήνησεν ὅτι ὁ νόμος τῆς ἀδιαταράκτου συμ-

.....
Ἄλλὰ τώρα προκύπτει ἀγολογικὸν ζήτημα τοῦ τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας:

1) Ἡ ἁγία Ζώνη ὡς γνωστὸν κατετέθη τὴν 15ην Αὐγούστου. Νῦν δὲμος ἐορτάζεται τὴν 31ην, καὶ πότε ἐγένετο ἢ μετάθεσις αὕτη; 2) Τὴν 15ην Αὐγούστου τοῦ 717—718 ἐγένετο ἢ ὑπὸ τοῦ Καλφου τῶν Ἀράβων Ὁμάρ Μωσλεμὰ πολιορκία τῆς Κ)πόλεως καταλήξασα εἰς θριαμβευτικὴν τῶν χριστιανῶν νίκη. Τὸ γεγονός τοῦτο συμβάν ἐπὶ Λέοντος Ἰσαύρου * συνεδέθη πρὸς τὰ «καταθέσια» καὶ ἐπανηγυρίσθη μεγαλοπρεπῶς. Ἡ ἀκολουθία λοιπὸν τῆς ἁγίας Ζώνης περιέχει τοιαύτην ὑπόθεσιν καὶ ἢ πόλις ἐσώθη ἄτε ἐζωσμένη νοητῶς διὰ τῆς Ζώνης τῆς Θεοτόκου, ὡς διαλαμβάνουσι τὰ τροπάρια «ὅτι τῇ πόλει σου σήμερον δοθῆναι ἠέξωσας ἱερὰν περιβολὴν φυλακτήριον ἄσυλον»· καὶ ἐκδηλότερον: «ἔδωκας τῇ πόλει σου ζώνην τὴν σὴν ὑπερσπύδως ἀσφαλῆστατον σύνδεσμον, ταύτην περιέπευσαν ἐκ παντὸς κινδύνου θείαις ἐνεργείαις καὶ ἀπροσμάχητον ἐχθροῖς, διατηροῦσαν αὐτήν». «Τίμιον διάδημα οἱ εὐσεβῶς βασιλεύοντες τῆς Ζώνης, Πανάχαρτε, φαιδρῶς περικείμενοι ἐν τοῖς σοῖς καυχῶνται θεῖοις μεγαλείοις καὶ φοβερῶτατοι ἐχθροῖς τοῖς πολεμοῦσι γνωρίζονται» κτλ.

Ταῦτα ἐθεώρησα ἀναγκαῖον νὰ προσθέσω εἰς τὴν σύντομόν μὲν, ἀλλ' ἀρκούντως καλὴν πραγματείαν τοῦ φίλου πρεσβυτέρου. Σημειοῦμαι ἐν τέλει, ὅτι πολλὰ, πλεῖστα ἔχουσι γραφῆ περὶ τῆς ἐνδυμῶσας καὶ περιβολῆς τῆς Κυρίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ἄτινα ὅλα εὗρισκε τις εἰς τὰ ἐν Ἄθω κελλία τῆς ἁγίας Ζώνης καὶ ἁγίας Σκέπης εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου. Εἶναι δὲ ἢ ἁγία Ζώνη ὑφασμένη ἐκ τριχῶν καμήλου. Ἡ πρὸς τὴν Θεοτόκον εὐλάβεια τῶν Ἀγιορειτῶν εἶναι ἀπροσμέτρητος καὶ μέχρι τῆς σήμερον πλέκουσιν ὕμνους καὶ ἐγκώμια εἰς τὴν πολιοῦχον καὶ ἔφορον τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου τόπου. Εἰς τὸ ἄρι ἀποσταλὲν μοι τεύχος τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» (Ἔτος ΙΓ, 1948 σ. 220—222) ὑπάρχει «Συμπλήρωσις τῆς ἀκολουθίας εἰς τὰ καταθέσια τῆς τιμίας ἐσθήτης τῆς Θεοτόκου (2 Ἰουλίου) καὶ εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς τιμίας Ζώνης αὐτῆς (31 Αὐγούστου)» συνταχθεῖσα ὑπὸ ἀρχιμ. Γσβριήλ Σταματελάτου. Εἰς τὸν ἐν Βατοπεδίῳ ναὸν τῆς ἁγ. Ζώνης ὑπάρχουσι πολλοὶ διαφωτιστικαὶ ἐπιγραφαί, ὅπως ἢ ἐπὶ τῆς πολυτελοῦς θήκης τοῦ τιμαλφοῦς τούτου κειμένου. Εἶναι δὲ μικρὸν τμήμα καὶ οὐχὶ ὀλόκληρος, ὡς πιστεύεται, ἢ Ζώνη.

Ἐν Σάμῳ ὑπάρχει Μονὴ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Ζώνης, ἥτις, ἀρχαία οὖσα, ἀνενεώθη τῷ 1695 καὶ κεῖται ἐν τῷ βάθει τῆς κοιλάδος Γλαμαρῆς τῆς τὸν διαβόητον ἀνθρωπίαν οἶνον παραγούσης. (Σταματιάδου, Σαμιακὰ τόμ. Δ' σ. 353—359).

† Ὁ Κορυθαῖς Εὐλόγιος

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἐπι τῶν σερβικῶν ἐγγράφων τῆς μονῆς Βατοπεδίου εἰργάσθη ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Θεσσαλονίκης Καθηγητῆς τῆς σλαυολογίας κ. Μιχ. Λάσκαρις.

*) Βλ. Γεώργιον Ἀματωλόν, ἔκδ. Nuralt, Πετρούπολις 1861, σ. 637).

βιώσεως τῶν λογικῶν τοῦ Θεοῦ πλασμάτων δὲν εἶνε ἢ βία, ἀλλ' ἢ ἐν ἀγάπῃ δικαιοσύνη, ταύτης δὲ τῆς φωνῆς ἐκφραστῆς εἶνε ὁ ΟΗΕ, ὡς ἢ «ἀνωτέρα βαθμὶς ἐν τῇ κλιμακῶσει τῶν σχευικότητων» κατὰ τὴν πρὸς τὴν κατάκτησιν τοῦ ἰδανικοῦ πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ ἑλληνικὴ εὐσέβεια.

Οἱ ἀγαγῶσται τῆς «Ἐκκλησίας» διὰ τοῦ ἐν αὐτῇ δημοσιευθέντος λόγου τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τῷ πανηγυρισμῷ τῆς ἐθνικῆς ἐπειτείου τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1940 ἐδιδάχθησαν πόσον ἐκπάλαι θεμελιῶδες ὑπῆρξε τῶν ἐλλήνων γνώρισμα ἢ εἰς τὴν πάτριον θρησκείαν ἀκλόνητος πίστις, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἔργα τῶν ἐλλήνων ποιητῶν καὶ ἱστορικῶν. Καὶ ἀπὸ τῶν κλασικῶν δ' ἡμῶν σπουδῶν ἐνθυμούμεθα πῶς οἱ ἀπικκοὶ ρήτορες ἐξῆλλον ἰδίως τὴν βαθεῖαν τῶν ἀθηναίων κυρίως εὐσέβειαν καὶ τὰς ἠθικὰς τῶν ιδέας, διὰ τὰς ὁποίας παρονοιάζονται διαφέροντες πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Οὕτω ὁ Λυκούργος ἐν λόγῳ του πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἠδύνατο νὰ λέγῃ «εὐ γὰρ ἴστε, ὦ ἀθηναῖοι, ὅτι πλεῖστον διαφέρετε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τῷ πρὸς τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς καὶ πρὸς τοὺς γονέας ὁσέως ἔχειν...». Κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Αἰσχίνου, οἱ θεοὶ εἶχον παραδώσει εἰς τοὺς ἀθηναίους «τὴν ἡγεμονίαν τῆς εὐσεβείας». Ὁ Ἰσοκράτης συνεβούλευε «πρῶτον εὐσεβεῖν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς», πάντες δ' οἱ ρήτορες κατήρχοντο τοῦ λόγου των διὰ προσευχῶν, κατέκλειον δ' αὐτοὺς ἐξαιτούμενοι τὴν ἀρωγὴν τῶν θεῶν, ἐν γένει δ' ὁ ἔπαινος τῆς εὐσεβείας τῶν ἀθηναίων εἶχε καταστῆ κοινὸς τόπος παρὰ τοῖς ρήτοροι. Ἄλλ' ἐπὶ πᾶσιν ἔχομεν καὶ τὸν κλασικὸν ἐκεῖνον παύλειον χαρακτηρισμὸν τῶν ἀθηναίων ὡς «κατὰ πάντα δεισιδαιμονεστέρων», ὡς ἔμαρτύρουσι τὰ ἀπὸ τὴν πόλιν «σεβάσματά» των, ἐν οἷς καὶ ὁ βωμὸς, «ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο Ἀ γ ν ὄ σ τ ω θ ε ῶ».

Ἡ ὀριστικὴ στροφῆ.

Τὴν πρὸς κατανόησιν καὶ ἀσφαλῆ τῶν συγχρόνων παγκοσμίων ἱστορικῶν γεγονότων κλεῖδα ὀρθῶς ὁ διαπρεπὴς ἄγγλος ἱστορικὸς Τόυνμπη εὗρισκε παρεχομένην ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Ὅτι ἐπηκολούθησε μετὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀντιστοιχεῖ ἢ σύγχρονος ἐποχῆ, καὶ—διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου—δ,τι συνέβη κατὰ τοὺς ἑλληνιστικοὺς χρόνους, τὸ αὐτὸ ἤδη ἐπέρχεται μετὰ τὴν κατὰ τὸ δευτέρου ἡμισιοῦ τοῦ 19 αἰῶνος μονομερῆ προσήλωσιν εἰς τὰς θεικὰς ἐπιστήμας, τὴν τεχνολογίαν, τὸν ὀρθολογισμόν καὶ τὴν πολιτικὴν. Ὁ κόσμος εἶχεν ἀποστατήσει ἀπὸ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς βασιζομένης ἠθικῆς. Ἐντεῦθεν προῆλθον οἱ ἀντίθετοι πρὸς ἀλλήλους δύο κόσμοι, ὁ διχασμὸς, ἢ ἐξαφάνισις τῆς ἐνότητος. Ἐκ τῆς τροπῆς δὲμος, τὴν ὁποίαν ἐμφανίζουσι τὰ πνεύματα, καὶ ἰδίως ἢ φιλοσοφία, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ κ' αἰῶνος, ἢ ἀνθρωπότης φέρεται ὀριστικῶς ἀπὸ τῆς ὕλης πρὸς τὸν κόσμον τοῦ πνεύματος, πρὸς τὴν θρησκείαν τῆς ἀγάπης, ἥτις μόνη δύναται νὰ ἀρῇ τὰς ἀντιθέσεις, νὰ γεννήσῃ τὴν διάθεσιν τῆς ἀνοχῆς καὶ νὰ ἀγάγῃ εἰς τὴν ἐνότητα.

ΧΡΟΝΙΚΑ**ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ**

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπιθυμοῦσα, ὡς διαφοτίσθη τὸ Ἑλληνικὸν Γραφεῖον Ἐγκλημάτων πολέμου, ὅπου, ἐνεργοῦν ἐρευνᾶν συμφώνως τῇ ὑπ' ἀριθ. 731/1945 συντακτικῇ πράξει ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον διαπραχθέντων ὑπὸ τῶν κατακτητῶν ἐγκλημάτων, ἤτήσατο παρ' αὐτῆς νὰ ἀνακοινώσῃ τὸ μὲν ἀν κακοβούλως ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατεστράφησαν ἱεροὶ ναοὶ καὶ μοναὶ καὶ λοιπὰ εὐαγῆ ἐκκλησιαστικά ἴδρύματα, τὸ δὲ ποῖα εἶνε ταῦτα, ποῦ κείνται καὶ πότε κατεστράφησαν, δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς (ἀρθ. 526 τῆς 16 Νοεμβρ. ἐν. ἔτους) πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας παρεκάλεσεν αὐτοὺς ὅπως παράσχωσιν αὐτῇ πᾶσαν σχετικὴν ἐπὶ τῶν αἰουμένων πληροφορίαν.

— Ὑπὸ τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου καθηρέθη ὁ ἱερεὺς Ἀπόστολος Χριστοδούλου ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγ. Σπυριδωνος Αἰγάλεω Ἱερουργῶν ἐν τῷ ἱερῷ Προσκυνηματί τῆς Παναγίας Γρηγορούσας.

Ἀποστολική Διακονία. — Τῇ 22α παρελθόντος μηνὸς ἐγένοντο μετὰ πάσης ἐπισημότητος τὰ ἐγκαίνια τῆς Σχολῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας, ἐγκατασταθεῖσης εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ διαμορφωθέντα χώρον τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη. Τὴν πρῶταν ἐτελέσθη ἡ θεία λειτουργία ἱερουργούντος τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Γερμανοῦ. Ἐν τῷ ναῷ παρήσαν τὰ μέλη τῆς Ἱεράς Συνόδου, οἱ Καθηγηταὶ καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς καὶ κόσμος πολὺς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας ἐτελέσθη ὁ Ἁγιασμός ἐν τῷ νεοδημητῷ οἰκίματι, μεθ' ὃν ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς λαβὼν τὸν λόγον ὑπεγράμμισε τὴν σημασίαν τῆς Σχολῆς, ἀνέπτυξε τοὺς ἐπιδιωκομένους δι' αὐτῆς σκοποὺς καὶ ἀπέτεινε πατρικὰς συμβουλὰς πρὸς τοὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς. Ἀκολούθως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου κ. Εἰρηναῖος, λαβὼν τὸν λόγον ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ὅστις ἀδιαθετῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ παραστῆ εἰς τὴν τελετήν, ἐξέφρασε τὴν χαρὰν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῖς τελομένους ἐγκαίνις καὶ στρέψας τὸν λόγον πρὸς τοὺς μαθητὰς διέγραψε τὰ καθήκοντα αὐτῶν, τονίσας ἰδιαίτερος ὅτι αἱ διδασκαλίαι δὲν πρέπει νὰ παραμείνουν ἀπλᾶ γνῶσεις, ἀλλὰ νὰ γίνωνται βίωμα τῆς ψυχῆς. Τέλος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀπ. Διακονίας Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Β. Βέλλας, ὅστις, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐπὶ τῇ θεμελιώσει τῆς Σχολῆς, ἐν ἧ θὰ στεγασθῇ καὶ τὸ Θεολογικὸν Οἰκτοφρεῖον, ἐτόνισε τὰς ἐλπίδας, τὰς ὁποίας ἐπὶ τῆς Σχολῆς στηρίζει ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην τῆς ταχῆς ὡς ἀποδόσεως τοῦ μεγάλου κτιρίου, τοῦ κατεχομένου ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. Εὐχαριστήσας δὲ πάντας τοὺς συμβαλλόντας εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ κτιρίου, ἐξέφρασε τὴν ἀπόλυτον αὐτοῦ πεποίθησιν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς Σχολῆς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὅλης ἐορτῆς οἱ παρευρισκόμενοι, περιελθόντες τὰ διαμερίσματα τῆς Σχολῆς, ἀπεκόμισαν ἀρίστως ἐντυπώσεις.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Ἀμβρόσιος δι' ἐγγράφου αὐτοῦ πρὸς τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀποστ. Διακονίας ἐγνώρισεν, ὅτι ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως παρακινήσῃ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν εἰς τὴν σοβαρὰν μελέτην τοῦ ὠραίου ἔργου «Χριστιανική Πίστις καὶ Ἐπιστήμη», τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας, ἠθλοδέτησεν τρία βραβεῖα ἐκ δραχ. 50.000, β) 25.000 καὶ γ) 10.000 εἰς δύο σειρὰς διὰ τὰ ἀνώτερα Κατηχητικά Σχολεῖα ἄρρῶν καὶ θηλέων ἐν Δαμῖα δι' ἐκείνους, οἵτινες ἤθελον γράψαι τὰς καλλιτέρας τρεῖς πρώτας ἀναλύσεις τοῦ βιβλίου.

Ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας παρελήφθη ἐν πλήρῳ μικρῶν τυπογραφεῖον, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου. Τὸ τυπογραφεῖον μετενέχθη εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Πεντέλης, συντόμως δὲ θὰ ἀρχίσῃ ἡ λειτουργία αὐτοῦ.

Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 4)11)48 ἐπεκτείνονται αἱ διατάξεις τοῦ Α.Ν. 420/47 περὶ «φορολογικῶν ἀπαλλο-

γῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ νοσηλευτικῶν ἰδρυμάτων».

Ἐξεδόθη ὁ ὑπ' ἀριθ. 11 τόμος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀποστ. Διακονίας ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ νεοὶ καὶ τὸ ἀλλοκόλ», ἔργον τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βουδαπέστης Th. Toth κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Παναγιωτίδου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης.

Ὅμοιος ἐκυκλοφόρησε τὸ ὑπ' ἀριθ. 12 φυλλάδιον τῆς «Φωνῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας» ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ πλάνας τῶν ψευδομαρτύρων τοῦ Ἱερωβᾶ». Τὸ φυλλάδιον ἐκτυποθῆν εἰς 200.000 ἀντίτυπα ἤρξατο διανεμόμενον δωρεάν διὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

Εἰς καλλιτεχνικωτάτην ἐκδοσὶν ἐκυκλοφόρησε κατ' αὐτὰς τὸ Παιδικὸν Ἡμερολόγιον τῆς Ἀποστ. Διακονίας τοῦ 1949. Τὸ ἡμερολόγιον κοσμεῖται ὑπὸ ὠραιότατων ἐγχρωμῶν εἰκόνων ἐκ τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ τῆς Ἱεράς Παραδόσεως. Αἱ εἰκόνες, Βυζαντινῆς τεχνοτροπίας, εἶναι ἔργον τοῦ γνωστοῦ καλλιτέχου κ. Φ. Κόντογλου. Μερικαὶ τῶν εἰκόνων τούτων ἐτέθησαν καὶ εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκθεσὶν ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ 3ῃ παρελθόντος μηνὸς ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη κατὰ τὸ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐναρκτήριον μάθημα τοῦ τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ὀφθαλμολογίας κ. Ἰω. Χαράμη.

— Τῇ 7 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, Κυριακῇ, ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς ραδιοφωνικῆς ἑβδομαδιαίας ἀπογευματινῆς, κατὰ Κυριακὴν, ὥρας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, με γενικὸν θέμα τὸ ὑποστηρίξιν τῶν σκοπῶν καὶ τῶν ἰδανικῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὴν προαγωγὴν καλλιτέρας κατανόησεως μεταξὺ τῶν λαῶν.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐκπομπὴν ὠρίσθησαν, ὅπως ἀμιλῶσιν αἱ Α. Α. Ε. Ε. οἱ Πρεσβευταὶ τοῦ Καναδά, Στρατηγὸς Λαφλές, τῆς Γαλλίας, Κόμης Ντέβὼ Σαῖν Σὺρ, τῆς Τουρκίας, Ρουσὲν Ἐσρέφ Οὐναϊντίν, τῆς Μεγάλης Βρετανίας, Σερ Κλίφορντ Νόρτον καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, Χένρυ Φ. Γκρέντιν.

Κατόπιν ἐκφρασεῖς εὐχῆς παρ' ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων, ἡ ἔναρξις τοῦ ἐγκαινισμοῦ τῶν ἐν λόγω ὀμιλιῶν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, εἰπόντος ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τὴν ἀκολουθοῦν εἰσήγησιν ἑλληνιστί:

«Ἡ ἐν Χριστῷ τῷ Σωτῆρι ἐνότης ὄλων τῶν ἀνθρώπων εἶναι τὸ ἰδανικόν, πρὸς τὸ ὅποιον νοσταλγοῦσα στρέφεται πᾶσα χριστιανικὴ ψυχή. Ὅπως αἱ πρῶται χριστιανικαὶ κοινωνίαι, μετ' ὅσον τὴν ἀγάπην, ἔζων ἐν εἰρήνῃ, οὕτως θὰ ἡῤῃσθη πᾶς χριστιανὸς μετ' ὅσον νόμον τὴν ἀγάπην νὰ συμβιώνῃ καὶ οἱ λαοὶ τῆς γῆς. Ἀλλὰ ἡ πορεία πρὸς τὸ ἰδανικὸν τοῦτο εἶναι μακρὰ. Τὸ ἰδανικὸν τοῦτο χωρίζουν πολλοὶ ἀναβαθμοὶ ἀπὸ τὰ πράγματα. Εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ὅπου δυσβάστακτον εἶναι τὸ βάρος τῆς ὕλης, οἱ λαοὶ οἱ ἀναβαθμοὶ εἶναι σχετικῆς ἀξίας. Ἐν τούτοις ὑπάρχει κλιμάκωσις τῶν σχετικότητων. Καὶ εἰς τὴν κλιμάκωσιν ταύτην τὴν ἀνωτέραν βαθμίδα κατέχει ἡ γιγαντιαία ὀργάνωσις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Γέννημα τοῦ βαθυτάτου πόνου, μετ' ὅσον ἐπιλημύριον τὸν κόσμον ὁ τελευταῖος πόλεμος, ἐκφράζει τὴν ἐντονωτέραν, τὴν ἀπέλλουσα προσπάθειαν τῶν ἀμορραγούντων λαῶν νὰ κλείσουν διὰ παντὸς τὰς πύλας τοῦ Ἰανοῦ καὶ νὰ ἀντικαταστήσουν τὸν νόμον τῆς βίας μετ' ὅσον νόμον τῆς δικαιοσύνης. Τὸ φύσει δίκαιον, τὸ ὅποιον οἱ ἀλλοθάνονται ὑπάρχον εἰς τὰ ἔγκατα τῆς ψυχῆς των καὶ τὸ ὅποιον κατακαλύπτει ὁ θωᾶσμός καὶ ἡ πλεονεξία, διὰ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τείνει νὰ ἀνατείλῃ ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν τῶν συνειδητῶν διὰ νὰ μωσοργανήσῃ ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης, ὥστε ὁ κόσμος νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἀληθινὴν του χριστιανικὴν ἔνοιαν.»

Ἡ ἐπίσχεσις τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἡ πλοῖσις εἰς αὐτόν, ἀποτελεῖ καθήκον διὰ πάντα χριστιανόν, ὁ ὅποιος δραματίζεται τὸ κράτος τῆς ἀγάπης. Ἰδιαίτερος δὲ τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν, τὸ ὅποιον ἔχει μακραίωνα οὐρανὸν βαρυτάτων θυσιῶν ἐπάνω εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου ἰδεώδους, εἶναι φρονιμὸν νὰ κρατῇ ἐνηγκαλισμένον εἰς τὴν ψυχὴν του τὸν θεῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, παρὰ τῶν ὁσίων ἀπεκδέξεται τὴν διακήρυξιν τῆς ἀδεκάστου δικαιοσύνης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας

καὶ σήμερον κατὰ συνέθειαν προσφέρει τὰς ἐκατόμβας τῶν τέκνων του».

Μετὰ τὴν Α.Μ. ὠμίλησαν κατὰ σειράν οἱ λοιποὶ ἐπίσκομοι, ἐκάστου τῶν ὁποίων ἡ ὁμιλία μετεδίδοτο καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν.

—Τῇ 12 λήξαντος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ἐπισκεφθεὶς περὶ τὴν μεσημβρίαν τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα Παῦλον, συνὼμίλησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

—Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς 17 παρ. μηνὸς ἑνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐν τοῖς Ἀνακτόροις ὠρίσθη ἡ νέα ἑλληνικὴ Κυβέρνησις.

—Τῇ προχθὲς Κυριακῇ (28) ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κατελθὼν περὶ τὴν 11 π. μ. εἰς Πειραιᾶ παρέστη εἰς τὴν ἐν τῇ Πλατεῖα Τερψιθέας συγκινητικὴν τελετὴν τοῦ ἐνταφιασμοῦ ὄστων Ἀγνώστου Στρατιώτου, διακομισθέντων τὴν προτεραίαν ἐκ χωρίου τῆς Μακεδονίας τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως Παλαιῶν Πολεμιστῶν Πειραιῶς. Πρὸ τῆς ταφῆς τῶν ὄστων ἐν τῷ Μνημείῳ ἡ Α. Μ., περιστοιχούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως κ. Γεωργίου καὶ Κληρικῶν, ἀνέγνω Τρισάγιον.

—Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ Α. Μ. ἐπισκεφθεὶς ἐν τῷ Πολιτικῷ Γραφείῳ τὸν ἀσθενοῦντα Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Θεμ. Σοφοῦλην, ἐξέφρασε πρὸς αὐτὸν τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἰδικὰς του ὑπὲρ ταχείας αὐτοῦ ἀναρρώσεως.

—Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τὸν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Σικάγου, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, Πρεσβευτὴν κ. Παπᾶν καὶ τὸν Σύμβουλον τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας κ. Ράιλτ.

—Ἐκ προσφάτου ἀποφάσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, καθιερωθείσης εἰς τὸ διηκεκὲς τῆς ἐπισήμου ὑπ' αὐτῆς ὑποδοχῆς τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας, τῇ 19 λήξαντος μηνὸς ἐτελέσθη αὕτη τὸ πρῶτον ἐν τῷ Θεολογικῷ Σπουδαστηρίῳ ἐπὶ παρουσίᾳ μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, τοῦ Πρωταίνεως τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Ἐξάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου, τοῦ ἐν Ἑλλάδι διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν παιδιῶν ἀντιπροσώπου τῶν Ἠνωμένων Ἑθνῶν κληρικοῦ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας αἰδέου. Canon, ἀντιπροσώπου τῆς ἐν Ἀθήναις Θεολογικῆς Ἑταιρείας, τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῶν φοιτητῶν τῆς.

Μετὰ προσευχὴν, καθ' ἣν ἡ ἐκ θεολόγων φοιτητῶν χορωδία ἔψαλε τὰ κατάλληλα τῇ περιστάσει ἄσματα, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτος προσφώνων τὸς νέους τῆς Σχολῆς φοιτητάς, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν τῆς Σχολῆς ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῆς Ἱ. Συνόδου κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος ἔτους ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καθιερωθείσαν ἐπίσημον ὑποδοχὴν τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν τῆς, ἀνέπτυξε τὸν σκοπὸν τῆς τοιαύτης πανηγυρικῆς ὑποδοχῆς τῶν, δι' ἧς οὐ μόνον ἐκδηλοῦται τὸ ὑπὲρ αὐτῶν ζῶηρον τῆς Σχολῆς ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ τονίζονται αἱ ἔναντι τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης εὐθύναι τῶν. Ἀνέπτυξε κατόπιν ὁ κ. Κοσμήτωρ τὴν διττὴν τῆς Σχολῆς ἀποστολήν, συνισταμένην εἰς τὴν παράλληλον ἀνάπτυξιν τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν παρασκευὴν στελεχῶν καταλλήλων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀνέδραμε δ' ἐφεξῆς εἰς τὰς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Σχολῆς παρασχεθείσας ὑπ' αὐτῆς πολυτίμους ὑπηρεσίας ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν θεολογικῶν γραμμάτων, τῇ καλλιέργειᾳ τῆς νεωτέρας θεολογικῆς ἐπιστήμης ἐπ' ὠφελεία οὐ μόνον τῆς πατρίου ἀλλὰ καὶ τῆς καθόλου ὀρθοδόξου θεολογίας, ὡς τοῦτο διαδηλοῦται τὸ μὲν ἐκ τοῦ ὅτι μόνη ἐξ ὅλων τῶν πανεπιστημιακῶν Σχολῶν ἀριθμεῖ μεταξὺ τῶν τροφίμων τῆς καὶ ἀλλοδαποὺς ὀρθοδόξους φοιτητάς, τὸ δὲ ἐκ τῆς τῇ πρωτοβουλίᾳ αὐτῆς συγκλήσεως ἐν Ἑλλάδι τοῦ Α' Συνεδρίου τῆς ὀρθοδόξου Θεολογίας, ὅπερ ἀπετέλεσε σημαντικώτατον σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὀρθοδόξου Θεολογίας, ἐν ἣ ἀνεγνωρίσθη ἡ ἡγετικὴ τῆς ἑλληνικῆς Θεολογίας θέσις, ἐξ ἧς καταφαίνεται ἡ μεγάλη θέσις τῆς Θεολογικῆς τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου Σχολῆς. Ὡς πρὸς τὴν ἑτέραν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀποστολήν, ὁ κ. Κοσμήτωρ ἐξέθηκε τὴν χρησιμότητα τοῦ παρὰ τὴν μονὴν Πετράκη ἀνεγερθέντος ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν ἐπιτεταγμένου ὑπὸ στρατιωτικῶν ἀρχῶν Οἰκοτροφείου τῶν θεολόγων φοιτητῶν πρὸς πρακτικὴν ἐξάσκησιν αὐτῶν εἰς τὰ καθαρῶς ἐκκλησιαστικά ἔργα καὶ ἐπιλογὴν τῶν στελεχῶν τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἐξέφρασε δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ταχέως τοῦτο θὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῶν σκοπῶν τῆς τελευταίων δ' ἀπέτεινε πρὸς τοὺς νεήλυδας θεολόγους πολυτίμους ὑποθήκας ὡς πρὸς τὴν ἐπισημονικὴν αὐτῶν κατάρτισιν καὶ ἰδίᾳ τὴν σύμμορφον πρὸς τὴν ὕψηλὴν ἀποστολήν των χάλκευσιν ἤθους ἀμέμπτου, χαρακτήρος καὶ διαθέσεως ἀκραιφνῶς χριστιανικῶν.

Ἐκ μέρους τῆς Ἱ. Συνόδου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου κ. Εἰρηναῖος, ἐφοδιάσας διὰ τῶν εὐλογιῶν τῆς Ἐκκλησίας τὴν εἰς τὴν Πανεπιστημιακὴν Θεολ. Σχολὴν εἰσοδόν τῶν νέων φοιτητῶν, διηκρίνησεν ὅτι τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος των θὰ ἦνε ἡ σπουδὴ τῆς ἐξ Ἀποκαλύψεως χριστιανικῆς ἀληθείας, ἥτις ὅμως δὲν εἶνε ἀπλή γνῶσις, ἀλλὰ διὰ νὰ κατανοηθῇ πρέπει νὰ βιωθῇ. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀναστηλώνεται εἰς τὴν συνείδησιν ὡς μόχθος μὲν, πόνος, ὀδύνη καὶ σταυρός, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνάστασις καὶ δόξα καὶ θρίαμβος. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ θὰ δυνηθοῦν εἰς θεολογίᾳ φοιτητῶν νὰ ἀποβοῦν ἡγήται πνευματικοὶ τοῦ λαοῦ, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἡγεσία εἶνε περισσότερον εὐθύνῃ καὶ ὀλιγώτερον δικαίωμα. Ἐκφράσας εἶτα ὁ Σεβασμιώτατος τὴν πεποίθησιν τῆς Ἐκκλησίας ὅτι διὰ τῶν θεολογικῶν των σπουδῶν θὰ ἐμβαθύνουν ὄλονεν περισσότερον εἰς τὴν προσωπικότητά των προσανατολιζόμενοι πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς ἡρμῆυσαν αὐτὸν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἠύχθη νὰ ἐπιτύχουν τοὺς εὐγενεῖς των σκοποὺς, δικαιούντες αὐτὰ τὰς προσπάθειάς των καθηγητῶν των καὶ τὰς προσδοκίας τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶτα εἰς πρόσκλησιν τοῦ Κοσμήτορος οἱ πρωτοετεῖς φοιτητῶν διὰ χειραψίας ἐβεβαίωσαν αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας Σεβασμιωτάτους ἱεράρχας, οἱ θὰ ἐπιδείξωσιν ἑαυτοὺς ἀξίους τῶν προσδοκιῶν τῆς Σχολῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας, εἰς δὲ τῶν τεταρτοετῶν φοιτητῶν, παραδίδων τὸ ὅπερ ἐκράτει λάβαρον τῆς Σχολῆς εἰς ἕνα τῶν πρωτοετῶν, ἐν προσφωνήματι ἠύχθη ὅπως καὶ οὗτοι ἀξιωθῶσι νὰ τὸ μεταβιβάσωσιν εἰς τοὺς διαδόχους των «ὡς συνεχιστὰι τῶν ὠραίων καὶ ἱερῶν παραδόσεων τῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ φοιτητικῆς των ζωῆς».

Τὴν ὠραίαν τελετὴν ἐπεσφράγισεν ὁ ὑπὸ τῆς χορωδίας ψαλῆς Ἐθνικῆς Ὕμνος.

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Καθ' ἣ ἀναγράφει ὁ «Γρηγόριος Παλαμάς» τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου ὑπὲρ ὀγδοήκοντα Κατηχητῶν καὶ Κατηγήτριαι τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱερ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων Θεολόγου—Ἱεροκήρυκος τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων «Ζωὴ» κ. Ἀθανασίου Φραγκοπούλου, παρουσιάσθησαν ἐν ὁλοκαίῳ εἰς τὸ Π. Μητροπολίτην κ. Γεννάδιον, ἵνα λάβωσιν παρ' αὐτοῦ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου Κατηχητικοῦ ἔτους.

Ὁ Παναγιώτατος, δεχθεὶς εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν δεξιῶσεων τῆς Ἱερ. Μητροπόλεως μετὰ ἐκδήλου πατριτικῆς στοργῆς καὶ πνευματικῆς εὐφροσύνης τοὺς ζηλωτὰς τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Κατηχ. Σχολείων ἀντιφωνήσας, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν καὶ τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ συγκίνησιν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶσιν ζηλωτῶν ἐργατῶν τοῦ ἀρπελωνοῦ τοῦ Κυρίου, ἐξῆρε τὸ ἔργον καὶ τὸν θεσμόν τοῦ Ἐκκλησι. Κατηχητικοῦ Σχολείου ὡς σπουδαῖον παράγοντα δια

πλάσεως κυρίως γνησίων χριστιανικῶν χαρακτήρων καὶ ἀξίων κοινωνικῶν παραγόντων. Τούτου ἕνεκα ἐπέσθησαν καὶ οἱ κατ' αὐτῶν ἀντιδράσεις, ὅτι, ὅ,τι ἐν τοῖς Κατηχητικοῖς Σχολείοις τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτελεῖται, εἶναι ὑψίστης χριστιανικῆς καὶ ἐθνικῆς σημασίας διὰ τὴν νεότητά τῆς φιλότατης ἡμῶν Πατρίδος.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευσις

Παρετάθησαν αἱ ἐγγραφαὶ εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά Φροντιστήρια μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1948. Ὑπάρχουν θέσεις κεναὶ ὑποτρόφων εἰς τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλησιαστικά Φροντιστήρια Θεσσαλονίκης, Βόλου, Πατρῶν καὶ Χανίων, ὡς καὶ εἰς τὰ κατώτερα Ἐάνθης, Κοζάνης, Βελλᾶς, Λαρίσης, Λαμίας καὶ Πάτμου.

—Διὰ Β. Διαταγμάτων διορίσθησαν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσεως οἱ κάτωθι καθηγηταί:

Εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν καὶ τὸ Ἐκκλῆσ. Φροντιστήριον Λαμίας οἱ θεολόγοι Π. Ζωγράφος καὶ Ἰ. Ρεβίθης. Εἰς τὴν Ἐκκλῆσ. Σχολὴν καὶ τὸ Ἐκκλῆσ. Φροντιστήριον ἁγ. Ἀναστασίας οἱ θεολόγοι Β. Αἰβαλιώτης, Α. Μπασιάνης, Ε. Παπασταματίου, Α. Τσιβίτης καὶ Χ. Χατζηγιάννης. Εἰς τὸ Ἐκκλῆσ. Φροντιστήριον Κοζάνης ὁ θεολόγος Β. Ἀλεξόπουλος. Εἰς τὴν Ἐκκλῆσ. Σχολὴν Ἐάνθης ὁ θεολόγος Π. Κυριακοῦ. Εἰς τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον Βελλᾶς ὁ φιλόλογος Θ. Λιάφος καὶ ὁ θεολόγος Ὁ. Δημογιάννης. Εἰς τὴν Ἐκκλῆσ. Σχολὴν Κορίνθου οἱ θεολόγοι Ε. Ἀποστολάκης καὶ Ε. Σφακιανάκης. Εἰς τὸ Ἐκκλῆσ. Φροντιστήριον Πατρῶν ὁ θεολόγος Θ. Παπαγεωργακόπουλος. Εἰς τὴν Ἐκκλῆσ. Σχολὴν καὶ Ἐκκλῆσ. Φροντιστήριον Πάτμου οἱ θεολόγοι Μ. Γαλανόπουλος, Ἦ. Περγλεπὲς καὶ Ἰ. Ἰατροῦ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιοθήκη Ἀποστολικῆς Διακονίας: † **Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου** Μελετήματα Α'. Ἀθῆναι α 2 μῆ' (σ. 74). — **Τοῦ αὐτοῦ** Μελετήματα Β'. Ἀθῆναι α 2 μῆ' (σ. 76).

Mgr Tihamer Toth, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βουδαπέστης. Οἱ νέοι καὶ τὸ ἄλκοολ. Κατὰ μετὰφρασιν **Ἰωάννου Παναγιωτίδου**, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Ἀθῆναι α 2 μῆ' (σ. 56).

Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱερὰν Ἐξομολόγησιν: Ἰ **Μητροπόλιτον Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθοδίου**, Ὑποδείξεις πρὸς τοὺς ἐξομολογητάς. — **Δοχμ. Πολυκάρπου Ν. Ἀνδρώνη**, Ὁ ἱερεὺς ἐν τῇ Ἐξομολογήσει. Ἀθῆναι α 2 μῆ' (σ. 38).

Ἡ φωνὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας: **Δ. Ι. Κ.** Νεότης καὶ εὐσέβεια. Ἀθῆναι 1948 (σ. 16). — **Δ. Ι. Κ.** Μία ματιὰ τοῦ μέλλοντος. Ἀθῆναι 1948 (σ. 16).

Γ. **Παπαγεωργίου Ἐράδου** Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρου ὁμιλία τοῦ Κυρίου, τὸ κείμενον τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου, μετὰφρασις εἰς τὴν σύγχρονον γλῶσσαν καὶ ἐρμηνεία εἰς ἑκάστην περικοπήν. Τρίκκη 1948 (σ. 83).

Χρῆστος Π. **Πράτσια** Οἱ οἰκογενειακοὶ τάφοι καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα. Ανατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἀρχείου Ἰδιωτικοῦ Δικαίου». Ἀθῆναι 1947 (σ. 165—176).

Ἡ Μόνικα ἡ ὑποδειγματικὴ σύζυγος, νόμφη καὶ μητέρα. Ἐκδοσις Β' «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης». Ἀδεία τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Δημητριάδος. Βόλος 1948 (σ. 54).

Ἡ ἁγία Συγκλητικὴ παρηγορητικὴ διήγησις διὰ τοὺς ἀσθενεῖς. Ἐκδοσις Β' «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης», ἀδεία τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Δημητριάδος. Βόλος 1948 σ. (43).

Ἡ κρῖσις τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου (διάλεξις τοῦ 1944 ὑπὸ **Βασ. Ἐξάρχου**, Καθηγ. Πανεπ. Θεσσαλονίκης. (Θεσσαλονίκη 1948, σ. 22).

Στυλ. Σ. **Μπαϊρακτάρη** Οἱ ἐπιστολὲς τῆς ἀγάπης. Εἰσαγωγή, κείμενον, ἐρμηνεία καὶ σχόλια εἰς τὰς τρεῖς ἐπιστολάς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Ἀθῆναι 1948 (σ. 29).

Καταστατικὸν τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθῆναι 1947.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθήνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19. Τηλέφ. 27.689.

Ἐπιστολαί, ἄρθρα, βιβλία, περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες ἐπ' ἀνταλλαγῇ: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἐκκλησίας», Ὁδὸς Μοσχονησίων 12Α Ἀθήνας, 8. Τηλέφ. 82-219.

Αἰδεσιμώτατον Κοκκινίδην Μηνᾶν Ἡράκλειον ἡ διευθύνσας ἐτακτοποιήθη. — **Αἰδεσιμ. Νικόλαον Ἀντωνόπουλον** Βόλον καὶ **Ἰωάννην** ἐφημέριον Πύργου Ἰστιαίας ζητηθέντα φύλλα ἀποστέλλονται.

Πᾶσα μεταβολὴ διευθύνσεως δεόν να μᾶς ἀνακοινουῦται ἄμέσως, σημειουμένης ἀπαραιτήτως τῆς θέσεως, ἐξ ἧς ἢ μετὰθεσις. **Ἄνευ τῆς σημειώσεως ταύτης ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν.**

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται, δεόν δὲ να ἦνε εὐανάγκωστα καὶ γεγραμμένα ἐπὶ τῆς μίας μόνον ὀψέως τοῦ χάρτου.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἰ. Μητρόπολις Αἰτωλοακαρνανίας

Προκειμένου να προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίου πρὸς πληρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ ἐν Ἀετόπετρα Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ «Ἅγιος Νικόλαος», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευόμενους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 586)41 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α.Ν. 2200)1940» ὁριζόμενα πρόσωπα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ, τῆ 17)11)48.

Ὁ Αἰτωλοακαρνανίας Ἱερόθεος.

ΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1949 ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Τὸ ἡμερολόγιον κοσμεῖται μεθ' θαυμασίας εἰκόνας Βυζαντινῆς Τέχνης τοῦ καλλιτέχνου κ. Φ. Κόντογλου. Ἡ ὄλη ἐμφάνισις τοῦ ἀποτελεῖ χάρμα τῶν ὀφθαλμῶν. (Τιμὴ Δρχ. 7.000)

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
† Ὁ Ἐάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ
† Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛῆΣΗΣ

Ἐν Ἀθῆναις τύποις «Φοῖνικος» Λεονάτου 4